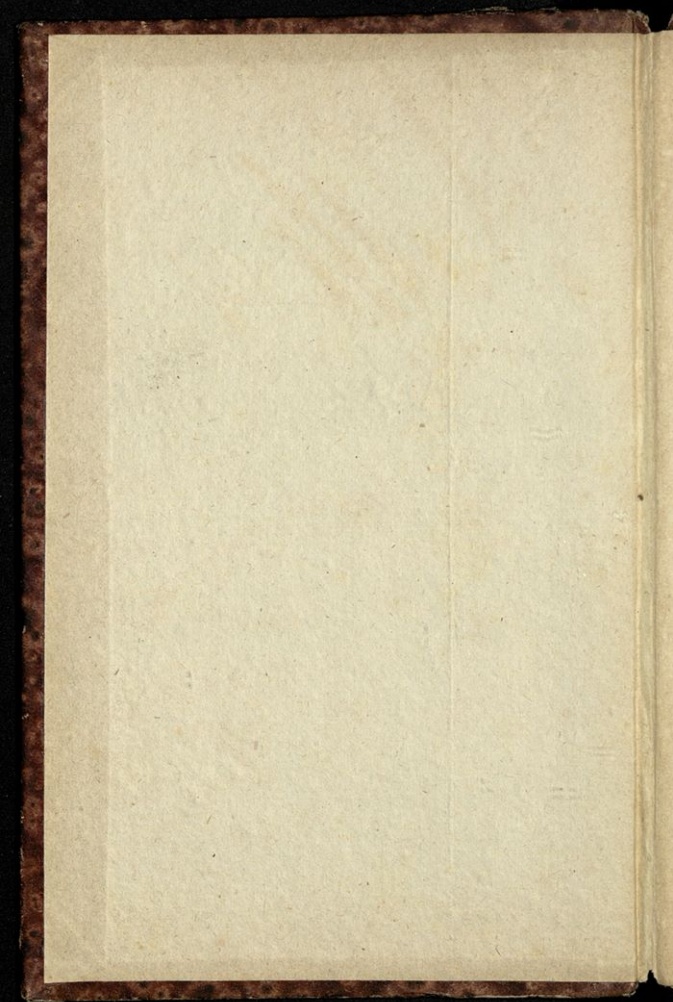

II

B29455

g

Slomšekovo vodilo

ali

Sedem šol

keršanskega nauka za otroke,
pa tudi za odraslene.

Iz „Drobtinic“ l. 1848.

pomnoženo na svitlo dal in založil

Anton Pintar,

fajmošter v Zalem Logu.

Z dovoljenjem visokočastitega Ljubljanskega knezoškofijstva.

J. Urhovec

V Ljubljani, 1876.

Prodaja Matija Gerber, bukvoez. — Natisnil R. Milic.

II B 29955 g

Dupl. 29955 / II. 318

030047567

OGÓVOR.

troke keršanskega nauka prav po domače učiti, lahko ni, pa močno, močno potrebno. Dobra mati svoje dete narpoprej — pa tudi narbolje v keršanskem nauku podučuje in po keršansko živeti privaja. Po materno tudi mi otroke keršanskega nauka učimo in izgotovljajmo, kar je skerbna mati pričela — nadomestimo, kar je zamudila.

V sveti Božji hiši med otroci stati — in jim Jezusove nauke čedno razlagati, je angeljsko delo; toda vsak tega opravila ne zná. Potreba je otroke vprašati, pa tudi pogosto za otroke odgovoriti, se pogovarjati z njimi po samem, pa hitro zopet z vsemi, tako, da bojo otrôci vsi eno uhó in eno okó, učenik pa solncu podoban, ki svéti in ogreva, pa se tudi oblačí vmes.

Keršanskih resnic je veliko, zastopnost otrók pa še mala; — po malem moraš začeti, pa skerbeti, da bo spoznava svete vere pri otrócih z vsakem keršan-

skem naukom večí. — Kakor podobar (malar) narprej poglavítne gube in osnutke naredí, kadar podobo dela, tako tudi ti ljubim otrokom narprej poglavítne resnice povej, ter z vsakem keršanskem naukom ponavljaj in dostavljaj, dokler čedno podobo keršanske vere otrokom za pamet izобразиš — za serce mlado in mehko pa oživíš. Tako se nam je tudi dobri Bog razodeval od Adama do Kristusa — tako so nas modre matere keršanskega nauka učile. Pri keršanskem nauku moramo otrokom modre matere biti; kadar odrastejo, bodimo jim očetje.

Ne razlagaj otrokom na enkrat ne preveč, ne premalo. Ako jim preveč in prenágósto povéš, ne bodo kaj zapomnili; če jim premalo razložíš, jim bo dolgočasno, in ti poprej odrastejo, kakor se potrebnega keršanskega nauka izučijo. Za poskušnjo sem torej **sedem šol keršanskega nauka** napravil, kakor sem učiti sam poskušal. Opraviti ene cele šole v enem keršanskem nauku sicer ni mogoče, pa tudi ni potreba. To pa je potrebno, da otrók v drugo šolo ne peljáš, dokler jih večí del perve šole dovolj ne zná. Vsaka šola naj bo otrokom terdna stopinja v večí spoznanje Božje in keršansko življenje.

Kar je v teh sedmih šolah z debelejšimi čerkami natisnjeno, so poglavítne resnice za otroke, da se jih dobro naučijo. Kar je pa z drobnejimi čerkami na-

tisnjeno, je navod za učenika, kako naj otroke privaja pogovarjati se od božjih reči, da se jim nauk svete vere prav razjasni. *)

Perve tri šole so za otroke, ki začnó v cerkev ali pa v šolo hoditi, in so keršanskih mater dolžnost. Veči tri šole se prilegajo za keršanski nauk v cerkvi posebno otrokom, ki v šolo ne hodijo, da se prav po keršansko izréjajo. Sedma šola pa naj bo priprava za prvo spoved in sveto Obhajilo otrók (in za sveto birmo), pa tudi vernim, ki niso v šolo hodili, za velikonočno spraševanje. Tako jaz mislim. Pa tudi vem, da nismo vsi ene misli, in ne bomo.

Da nam je pri keršanskem nauku **vodila** potreba — to vsi vemo, pa tudi lahko spoznamo, da za podučevanje otrók še nobenega pravega vodila nimamo. Ne zamerite mi torej, častivredni bratje, da se zlobim, Vam ponuditi svoje vodilo prav iz dobrega serca. Poskusite; in kar Vam ne vstreže, popravite, ter mi kaj boljšega povejte. Le pridno sejmo in polivajmo nebeško seme božjega nauka posebno na rahlo zemljo mladih ljudi; Bog pa bo dobro rast dajal.

Slomšek.

*) V pričujočem ponatisnjenem in pomnoženem „VODILU“ je to tako vredjeno, da je za poglobitno resnico precej zadevno pojasnilo ali navod za učenika; ker se za rabo tako priročniše in primérniše kaže.

Z vrédjenjem in oskerbljenjem novega in pomnoženega natisa pričujočega „Vodila“ ali „Sedem šol keršanskega nauka za otroke“ sem želel postreči zlasti svojim duhovnim tovaršem na kmetih, kjer otrôci ne morejo celo leto in rédoma kot v mestih v šolo hoditi, in je torej treba v krajšem času za potrebo v keršanskem nauku jih podučiti in za vredno prejémo svetih Zakramentov pripraviti. To „Vodilo“ pa utegne služiti tudi odrašenim, zlasti za velikonočno spraševanje, pa vstreči tudi staršem in vsim tistim, kateri otroke v keršanskem nauku podučujejo, da bodo to s pridom delali, ter jim Jezusov nauk živo vtisnili v um in serce, in jih prav napeljevali, po njem ravnati se vse dni svojega življenja, ter s tem pravo srečo doseči časno in večno. V to pomôzi Bog! — Ob enem naj bo to delce posvečeno blagemu spominu slavnega slovenskega rodoljuba rajnega škofa Lavantinskega *Antona Martina Slomškega*. — Vsem pa, kateri bodo to knjižico rabili, se tudi jaz v pobožin spomin priporočim.

A. P.

I.

Perva šola.

Od spoznanja Božjega.

1. **K**oliko je bogov? — En sam Bog je.

Kdo daje, da solnce sije? — da dež gre? — da travica raste? — da rožice cvetijo? — Kdo nam daje jesti? — piti? — da živimo? — Bi zamogli vi to storiti? — Ali bi mi vsi to premogli napraviti? — Kdo pa zamore storiti vse sam? Bog.

2. **K**oliko je božjih oséb (peršon)? — Tri.

3. **K**ako se imenujejo tri božje osébe (peršone)? — Bog Oče — Bog Sin — in Bog sveti Duh.

Ste že slišali, kdo nas je stvaril? Bog Oče, prva oseba, je stvaril teló iz zemlje, in nam je dal dušo z nebés. — Veste, ktera človeka je Bog prva stvaril? Adama in pa Evo. — Kdo mi ve povedati, kam je Bog Adama pa Evo postavil? V lep vert, ki se mu je raj ali paradiž reklo. — Kako se jima je v raji godilo? Prav dobro; vsega sta imela dovolj, le enega drevesa sad jima je Bog prepovedal jesti; če bota jedla, jima je rekel, bota umerla.

Jedla sta, ter sebe in nas, njune otroke, nesrečne storila. — Koga je Bog Oče poslal nas te nesreče odrešit? Svojega Sina, Jezusa Kristusa, ki je druga božja oseba. Bog Sin je človek postal, in na križu za nas umerl, nas večnega pogubljenja odrešiti. — Koga je Bog Sin poslal, da bi nas odrešene posvetil v Božje otroke? Boga svetega Duha, ki je tretja božja oseba (peršona). — Koliko je tedaj bogov? — koliko pa božjih oseb?

4. Kdo nas je stvaril? Bog Oče. — Kdo nas je odrešil? Bog Sin. — Kdo nas je posvetil? Bog sveti Duh.

Zdaj mi pa povejte: Kaj nam je storil Bog Oče? — kaj pa Bog Sin? — kaj Bog sveti Duh? Ko smo bili keršeni, nas je Bog sveti Duh posvetil pri svetem kersti.

5. Po kateri podobi nas je Bog Oče stvaril? Po Božji podobi.

Kdo nam je dušo dal? — kdo pa telo? Kadar je Bog Adama stvaril iz ila, je bilo truplo še mrtvo. Bog je Adamu dušo vdihnil, in Adam je oživel, kakor mi živimo. — Od kod je tedaj naša duša? Od Boga, po Božji podobi stvarjena. — Od kod pa je teló? Iz zemlje; zato se bo spet v zemljo povernilo, kadar umerjemo.

6. Zakaj nas je Bog Oče stvaril? a) Da bi Boga prav spoznali, b) da bi Bogu služili, in c) da bi kdaj v nebesa prišli.

Ker nas je dobri Bog tako lepo stvaril, kaj ne, da bi ga radi spoznali? Le zvesto poslušajte keršanski nauk, v katerem se od Boga učimo. — Ker nam vse dobro daje, bi mu kaj radi služili? Le radi molíte,

pa vbogajte in pridni bodite; to Bogu dopade. — Ker je Bog toliko dobrotljiv, bi kaj radi k njemu prišli? Zato nas je Bog stvaril, naj bi njega spoznavali, Bogu služili, in enkrat k njemu v nebesa prišli.

7. Kje nas je Bog Sin odrešil? Na svetem križu.

Kaj sta pa Adam in Eva storila hudega? Storila sta, kar je Bog prepovedal, prelomila njegovo zapoved; in to je greh. — Je njun greh tudi nam škodoval? Tudi nam je škodoval, da smo tolikokrat lačni, žejni, bolni, in da moramo umreti, ker smo od prvih staršev Adama in Eve greh podedovali (povérbali). Tudi v pekel bi bili za-verženi, ako bi nas ne bil Jezus na križu večnega pogubljenja odrešil.

8. Česa (koga) nas je Bog Sin odrešil? Večnega pogubljenja.

Ste že slišali, kaj je Bog Sin, usmiljeni Jezus, storil nas odrešiti? Bil je malo dete, veliko terpel, in se dal Judom umoriti, da bi mi večno ne umerli in ne bili pogubljeni.

9. Kje nas je Bog sveti Duh posvetil? Pri svetem kerstu.

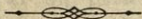
Ste že keršeni? — Kdo vas je pa kerstil? — Kdo vas je pa pri svetem kerstu posvetil? Pred svetem kerstom niste Bogu dopadli; imeli ste izvirni (poverbani) greh. Bog sveti Duh vas je greha očistil, vam posvečujočo gnado Božjo dal, in tako ste postali Božji otrôci, ktere Bog za ljubo ima.

10. Čemu nas je Bog sveti Duh posvetil? Da smo otrôci Božji in dédiči (véربي) nebeškega kraljestva.

Kaj nam Bog sveti Duh storí pri svetem kerstu? Dušo nam greha očisti, da Bogu dopademo, nam posvečujočo gnado Božjo dá, in tako nas Bog sprejme za svoje otroke, da smo dediči (vérbi) nebeškega kraljestva, ter bomo v nebesa prišli, ako v gnadi Božji umerjemo.

11. Kako se pokrižaš? V imenu Boga † Očeta, ino † Sina, ino svetega † Duha. Amen.

Srečni so otrôci po svetem kerstu, dokler so nedolžni; ljubeji Božji so. Vsakemu Bog angelja varha dá, ki ga varuje, v nebesih pred Bogom stoji, in za otroka prósi. Ako tak otrók nedolžen umerje, v nebesa med angeljce pride, in se tam lepo veseli. Oh, otrôci, bodite pridni in nedolžni tudi vi!

II.

Druga šola.

Od presvete Trojice.

1. Kdo je Bog? Bog je čist duh, sam od sebe od vekomej narbolj popolnoma bitje.

Kdo je vse stvaril? — Kdo vse živí? — Kje je Bog? — Ali vidimo Boga? Zakaj ga ne vidimo? Ker je čist duh. — Od kod smo mi? Bog je nas stvaril. Od kod pa je Bog? Sam od sebe. — Kako dolgo je že Bog? — Je Bog kdàj začel biti? — Bo

kdaj nehal biti? Nikoli. Zató pravimo, da je Bog od vekomej narbolj popolnoma bitje.

2. Od kod je Bog Oče? Bog Oče je sam od sebe od vekomej. — Od kod je Bog Sin? Bog Sin je rojen od Boga Očeta od vekomej. — Od kod je Bog sveti Duh? Bog sveti Duh se izhaja od Boga Očeta in od Boga Sina tudi od vekomej.

Kako se imenuje prva božja oséba (persóna)? — Je Boga Očeta kdo stvaril? Ne. Od kod je pa Bog Oče? Sam od sebe od vekomej. — Kako se imenuje druga božja oséba? — Je Boga Sina kdo stvaril? Tudi ne. Od kod je pa Bog Sin? Je rojen od Boga Očeta od vekomej. — Kako se imenuje tretja božja oséba? — Je Boga svetega Duha kdo stvaril? Tudi ne. Ali je rojen? Tudi ne. Bog sveti Duh se izhaja od Boga Očeta in od Boga Sina od vekomej.

3. Koliko natur ima Bog Oče? Eno samo, božjo naturo; on je le Bog. — Koliko natur ima Bog Sin? Dvé: eno božjo, in eno človeško naturo; on je Bog in človek skupaj. — Koliko natur ima Bog sveti Duh? Eno samo, božjo naturo; on je le Bog.

Ktera božja oséba je človek postala nas odrešiti? — Ktera je Bog in človek skupaj? Bog Sin. Ktera ima dve naturi: božjo in človeško? Bog Sin ima kakor Bog božjo naturo, kakor človek pa človeško naturo. — Bog Oče ima le božjo naturo, in tudi Bog sveti Duh ima samo božjo naturo.

4. Ima Jezus očeta? Po božji naturi ima očeta, mater pa nima. — Kdo je oče Jezusa, Sina Božjega? Bog Oče po božji naturi. — Ima Jezus mater? Po človeški naturi ima mater, očeta pa ne. — Kdo je mati Jezusova? Marija, prečista Devica. — Kdo pa je bil sveti Jožef? Rednik Jezusov.

Od kod je Bog Sin? Rojen je od Boga Očeta od vekomej. Bog Oče je njegov oče po božji naturi. Kakor Bog ima Jezus očeta, mater pa nima. Ko je kakor človek na svét rojen bil, si je Marijo Devico za mater izvolil. Kakor človek ima torej mater, pa očeta ne. Marija je bila zaročena Jožefu, in sv. Jožef je skerbil za Jezusa. Jožef pa ni bil pravi oče Jezusov, ampak le njegov rednik.

5. Od koga je Marija Jezusa spočela? Od Boga svetega Duha. — Kje je Marija Jezusa rodila? V Betlehemu v enem hlevci.

Kdo je bila Marija? Uboga, pa poštena devica v mestu Nazaret. Bog jo je zmed vsih žen svojemu Sinu za mater dal. — Kdo je pa Marijo oznanil, da bo mati Božjega Sina? Veliki angelj Gabriel je Marijo pozdravil rekoč: »Češena si Marija, milosti polna. Sveti Duh te bo obsenčil, od svetega Duha boš spočela, in sinka rodila, ki bo Sin Božji imenovan. Imé Jezus mu daj (kar pomeni Odrešenik in Zveličar). On bo ljudi rešil od njih grehov.« — Ste slišali, kje je Marija Jezusa rodila? Ne v Nazaretu. Po zimi je morala iti s sv. Jožefom v Betlehem k popisovanju. Ondi je bilo vse polno ljudi. Ker sta bila uboga, jih nikjer niso pod streho vzeli. Šla sta

torej v reven hlevce ali štalico; in tam je bil Jezus, Božji Sin, rojen na svet.)

6. Kako se vse tri božje osebe (persone) skupaj imenujejo? Presveta Trojica. — Koliko bogóv je — koliko osébv v presveti Trojici? Le en sam Bog v treh osébah.

Kaj je storil Jezus, ko je odrastel? Šel je k reki Jordan, kjer je sv. Janez Kerstnik kerševal, in se je dal tudi kerstiti. — Kaj se je zgodilo čudovitega pri kerstu Jezusovem? Bog Oče se je z nebes oglasil rekoč: Ta je moj ljubeznjivi Sin, kateri mi čez vse dopade. Bog sveti Duh se je pa nad Jezusom prikazal v podobi golobca. Tako so bile vse tri božje osébe vpričo: Bog Oče je dal glas slišati, Bog Sin je bil v vodi Jordanu keršen, Bog sveti Duh je nad-nj prišel kakor golobec. In vsem tem trem božjim osébam (personom) se pravi presveta Trojica.

7. Kaj je presveta Trojica? En Bog v treh osébah.

Velika in čudna je skrivnost presvete Trojice. Naša slaba pamet te skrivnosti ne more spreumeti. Tako se je svetemu Avguštinu godilo, dasiravno je bil visoko učen. Za morjem je hodil in skrivnost presvete Trojice je premišljeval. Na bregu morja ugleda sv. Avguštin mladenčeka sedeti, ki je z žličico vodo iz morja v jamico plal. Kaj pa delaš? popraša sv. Avguštin fantiča. Morje bom v to jamico preplal, deček odgovorí. — To ni mogoče, pravi sv. Avguštin; kako bi nezmérno morje v to malo jamico pa s to žlico preлил! — Mladenček mu odgovorí: Poprej bom jaz celo morje v to jamico pospravil, kakor boš ti prečudno skrivnost presvete Trojice s svojim umom spreumel. — Kdo je bil ta mladenček? In kaj je hotel

svetega Avgušтина učiti? — Le moliti in hvaliti smo dolžni presveto Trojico.

8. Kdaj imenujemo presveto Trojico? Kadar se pokrižamo. Kako se pokrižamo? Z desno roko storimo po našem križ na čelu, na ustih in na persih.

Kje nas je Bog Sin odrešil? Na kaj nas torej sv. križ opomni? Da nas je Jezus na križu odrešil. — Kako se pokrižujemo? — Koga imenujemo, kadar se pokrižujemo? Enega Boga in vse tri božje osebe. — In kako se imenujejo en Bog pa tri božje osebe (peršone) z eno besedo? Presveta Trojica.

9. Na kaj naj nas pa znamnje svetega križa opomni? Da nas je božji Sin Jezus Kristus na križu odrešil.

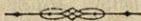
Ste vidili podobo križa Jezusovega? — Kakšen je bil križ, na katerem je Kristus umerl? Velik križ je bil. Kakšino mora biti znamnje križa, ki ga delamo, malo ali veliko?

10. Koga imenujemo, kadar sv. križ delamo? Boga † Očeta, ki nas je stvaril, na čelu, — Boga † Sina, ki nas je odrešil, na ustih, — Boga † svetega Duha, ki nas je posvetil, na persih. Na to moramo vselej misliti, kadar se pokrižujemo.

Po naši domači šegi narejamo tri križe, kadar se pokrižujemo; kadar se po latinski križ dela in po nekterih krajih storijo le en velik križ od čela na persi, in od leve na desno ramo. Eno je ravno tako prav, kakor drugo; le prav in spodobno naj se stori.

Sveti križ je mogočno znamnje božje moči in naše pomoči. Zató so prvi kristjani se pokrižali, kadar

so vstali ali se k počitku ulegli, tudi prej, ko so jedli ali pili, tudi kadar so z doma šli in k domu prišli. Pokrižali so malo dete, ko so ga v zibel položili, pa tudi mertvemu so križ postavili na grob. Križe so postavljali ob potih, pa tudi na visoke zvonike (turne), naj bi to ljudi spominjalo, da je Kristus na svetem križu svét odrešil. Radi se torej pokrižajmo tudi mi, in kadar mem križa gremo, počastimo Jezusa rekoč: Molimo te, o Kriste! in te hvalimo, ker si s križem svojim svét odrešil!

III.

Tretja šola.

Od stvarjenja.

1. Kdo je vse stvaril? Bog je stvaril nebo in zemljo in vse, kar je. — Iz česa je Bog vse stvaril? Iz nič; le rekel je, in je bilo. — Kaj se pravi „stvariti“? „Stvariti“ se pravi, iz nič kaj storiti; kar le Bog zamore, ker je vsegamogočen.

Radi bi slišali, kako čudno je Bog vse stvaril, kaj ne? — V začetku je Bog stvaril nebo in zemljo. Zemlja je bila pusta in temna, globoke vode so jo pokrivalo. V šestih dneh je Bog vse tako lepo stvaril, kakor je zdaj. Pervi dan je stvaril svetlobo, da se je vidilo; — drugi dan nébez ali podnébje (firmament); — tretji dan suho zemljo

in zeliša, pa morje in vodé; — četrti dan solnce, da sije po dnevu, mesec in zvezde, ki svetijo po noči; — peti dan ptice pod nebom in ribe v vodah; — šesti dan živino in vse lazijoče živali — in poslednjič človeka. — Kako je Bog človeka stvaril? Ko je bilo že vse lepo pripravljeno, je Bog Adama stvaril. Iz česa je truplo naredil? Iz ila. Kaj pa je truplu vdihnil? Dušo. — Adam pa ni imel ne tovarša ne tovaršice; dolgočasno bi mu bilo. Bog mu dá sladko spanje, mu vzame eno rebro, in iz njegovega rebra stvari Elvo, in jo Adamu tovaršico dá, ju blagosloví, in v narlepši kraj postavi, ki se mu raj (paradiž) pravi. — Bog ni imel ničesar; le rekel je: Bodi! in je bilo; to se pravi stvariti; in to samo Bog zamore, ki je vsega mogočen.

2. Ktere so nar imenitnejši stvarí Božje? Angelji in človek.

Veste, koga je Bog še poprej kot človeka stvaril — v nebesih? Angelje je Bog stvaril v nebesih, pa veliko bolj popolnoma, kakor človeka na zemlji.

3. Kdo so angelji? Angelji so čisti duhovi, ki imajo um in voljo, telesa pa nimajo. — Zakaj je Bog angelje stvaril? Bog je angelje stvaril, da bi njega spoznali, njemu služili, in nas varovali.

Ste že vidili podobe angeljev? Poglejte jih po cerkvi. Ali so taki? Veliko lepši so, pa jih ne vidimo, ker so čisti duhovi. — Kaj pa delajo? Boga spoznavajo, ker imajo um in pamet, pa Bogu voljno služijo, nas pa varujejo in nam pomagajo, ker imajo voljo popolnejši kakor mi. — Kako pa pravimo tistim angeljem, ki nas varujejo? Angelji varhi. — Kaj pa moramo zato storiti, ker nas varujejo? Pridni biti in

vbogati, pa častiti jih in vsak dan se jim zvesto priporočati.

4. So vsi angelji v gnadi Božji ostali? Ne vsi; veliko angeljev se je prevzelo; zato jih je Bog v pekel zaverigel. — Kako se pravi zaverženim angeljem? Hudi duhovi (hudiči).

Kakor niso otrôci vsi pridni, tudi angelji niso vsi dobri ostali. Veliko se jih je prevzelo, in so hotli biti kakor Bog. Zató so se Bogu hudo zamerili, so zgubili gnado Božjo, in Bog jih je v pekel pahn timer. Pravimo jim hudi duhovi (hudiči), ker le hudo želijo.

5. Kako je bilo našim prvim staršem ime? Adam in Eva. — V kakem stanu sta bila prva človeka? V gnadi Božji in vsa srečna sta bila. — Kaj je Bog Adamu pa Evi prepovedal? Enega drevesa sad jesti; ako bi jedla, bi umerla. — Sta bila prva človeka Bogu pokorna? Nista bila Bogu pokorna in sta grešila, ker sta prepovedani sad jedla. — Kdo ju je zapeljal? Kača. — Kdo pa je bil v kači? Hudi duh.

Kdo je naše prve starše zapeljal? Zaverženih angeljev eden, ki je podobo kače oblekel. — Kako se je to godilo? Eva se je po vertu prehajala. Kača (hudi duh v kačji podobi) jo s prepovedanega drevesa popraša: Zakaj ne jesta tega sadú? Eva je rekla: Bog nama je prepovedal; ako bi jedla, bi umerla. Kača (hudoba) pa je djala: Ne bota umerla ne; saj bota le kakor Bog. — Eva se dá

zapeljati in jé, in dá Adamu, ki tudi jé. Tako sta grešila, prvi greh storila, in zgubila gnado Božjo.

6. Kaj sta Adam in Eva po prvem grehu zgubila? Posvečujočo gnado Božjo sta zgubila, njuna pamet in volja ste oslabele, njuno truplo pa bolešno in umerljivo postalo.

Ali je Bog vedil, da sta Adam in Eva prepovedani sad jedla? Bog vse vé, on je vsegavedoč, je tudi to precej vedil. Sram je bilo Adama in Evo; skrila sta se, kakor hudobni otroci. Bog ju je zaklical: Adam kje si? Zakaj si jedel od sadu prepovedanega? Adam se je na Evo izgovoril: Žena, ki si mi jo dal, mi je dala. Eva je rekla: Kača me je zapeljala. — Tako znajo slabi otroci vse le na druge zvrčati. Ali so ti izgovori kaj pomagali? Nič; Bog je zažugal Adamu rekoč: V potu svojega obraza boš jedel kruh; ternje ti bo zemlja rodila; v prah se boš premenil, iz katerega si vzet. — Evi je djal: Ti boš z otroci veliko terpela, in možu boš v strahu. — Kači je rekel: Po trebuhu se boš plazila in prah jedla, dokler ne bo prišel nekdo, ki ti bo glavo sterl, to je, ti bo oblast vzel, — in on bo odrešenik. — Velika nesreča je po grehu zadela prve starše in njih otroke; le obljubljenega odrešenika so se veselili.

7. Kako se pravi prvemu grehu, ki sta ga prva človeka storila? Izvirni ali poverbani greh, ker se iz prvih staršev v nas vse izvira, in smo ga vsi od njih poverbali. — Kaj nam je poverbani greh škodoval na duši? Na duši nam je škodoval, da imamo slab um in pamet

pa spačeno voljo (k hudemu nagnjeno). — Kaj nam je škodoval na telesu? Da smo slabotni in bolehní, in poslednjič umerjemo.

Žalostna se je Adamu in Evi hitro po grehu godila. Iz lepega raja iztirana sta morala težko delati. Kaj n, hudobni sin, je svojega brata, pridnega Abeljna umoril in zbežal. Več ko je bilo ljudi, mánj so Boga spoznali, in hujše so Boga žalili. Zató jih je vse potopil, le pravičnega moža Noeta in njegovo ženo, tri sinove in njih tri žene je ohranil. Vse to je izviralo iz prvega greha.

8. Je Bog človeka zavolj greha zavergel kakor prevzetne angelje? Ne; ampak je obljubil Odrešenika poslati. — Kdo je obljubljeni Odresenik ali Mesija? Jezus Kristus, Sin božji, je naš Odrešenik in Zveličar.

Kaj je Bog prevzetnim angeljem storil? — Kaj pa je Bog človeku po grehu storil? Usmilil se ga je, ker je neskončno usmiljen, in je obljubil odrešenika poslati, ki bo hudemu duhu vzel oblast, ljudem škodovati. Koga pa je za to poslal? Svojega lastnega Sina Jezusa, ki se mu tudi Kristus ali Mesija pravi. — Kako dolgo so pa čakali na obljubljenega Odrešenika? Štiri tavžent let.

9. Po kaj je prišel Sin božji na svét? Nas grehov odrešit in z Bogom spravít.

Noben angelj ni mogel ljudi odrešiti, tudi noben človek ne, ampak le Bog in človek skupaj. Zató je Sin božji človek postal, da bi mi Božji otróci bili, naj bi nas z Bogom spravil.

10. Kaj je storil Jezus, nas grehov odrešiti in z Bogom spraviti? a) Nas je učil Boga prav spoznati in njemu služiti. b) Je za nas terpel in na križu umerl, ter nam posvečujočo gnado Božjo zopet zaslužil, da smo otrôci Božji.

Kaj nam je poverbani greh na duši škodoval? Da smo bili brez gnade Božje, da smo slabe pameti, in radi Boga pozabimo. Neznabogi (ajdje) so živino, oginj, les, kamne in take stvari molili; zato jim pravimo malikovavci. — Našo voljo je nam poverbani greh popačil, da smo k hudemu nagnjeni ter radi hudobni. Takih Bog noče imeti. — Kaj nam je izvirni greh škodoval na telesu? Da smo bolehnji (nadložni, boleznim podverženi), in da poslednjič moramo umreti. — Bili bi tudi vekomej pogubljeni, ako bi nas Jezus ne bil rešil večnega pogubljenja.

Žalostno je bilo svoje dni za otroke, dokler Jezusa ni bilo na svét. Morili so jih, pa tudi žive pekli gerdim malikom. Takih malikov eden je bil Moloh. — Žalostno je še sedaj po tistih krajih, kjer Jezusa ne spoznajo. V nekterih krajih, kakor v Afriki, kjer prave vere ni, odrašene polovijo in v sužnjost poprodajo, kakor pri nas neumno živino. — V drugih nevernih krajih, kakor v Azii na Kitajskem, pa po tavžente otrók na svét rojenih v vodo poméčejo, ali jih pa psom ali svinjam raztergati dajo. Zató se misijonarji, pobožni duhovni, in blage duše, usmiljene sestre, v tiste kraje podajo, da tam otroke odkupujejo, keršujejo, oskerbljujejo, podučujejo in po keršansko izréjajo. Pri tem jim pomaga družba svetega detinstva Jezusovega, po kateri dobri otrôci z naših krajev za uboge ajdovske otroke vsak dan eno

»Češena si Marija« molijo, in vsak mesec dva solda ali pa za celo leto 24 soldov njim v pomoč darujejo (Glej Drobtinice leta 1847 stran 183). Otročiči! ali bi ne hotli tudi vi v to lepo družbo pristopiti, domá te solde si izprositi, in jih za uboge ajdovske otroke darovati? Tisti usmiljenja vredni otrôci, po vaši molitvi in milovšini rešeni, keršeni in zveličani bodo hvaležni in veséli v nebesih za vas prosili. Usmiljeni Jezus pa vas bo še toliko raji imel, in bo vse to tako sprejel, kakor bi bili njemu samemu dali in storili; ker je sam rekel: »Kar ste kteremu narmanjšemu svojih bratov storili, ste meni storili«. — Kako srečni ste vi, otročiči! keršeni Jezusovi ljubeji. Le radi imejte Jezusa, radi se keršanskega nauka učite, in pa pridni in usmiljeni bodite, da vas bo usmiljeni Jezus vesel!

IV.

Četerta šola.

Od nauka Jezusovega.

1. Kdo nas je odrešil? Jezus Kristus, druga oséba v presveti Trojici, nas je odrešil.

Koga je Bog poslal, nas odrešit? Sam božji Sin je iz pokoršine do nebeškega Očeta in pa iz ljubezni do nas prišel svét — to je ljudi na svetu — odrešit.

2. Kdo je Jezus Kristus? Bog in človek skupaj, naš učenik, odrešenik in zveličar.

Je zamogel Bog Sin po božji naturi nas odrešiti? Kakor sam Bog ni zamogel, ker Bog — čisti duh — ne more terpeti, ne umreti. Kaj je zató nase vzel? Človeško naturo, in je človek postal.

3. Kdaj je Jezus človek postal? Od tega časa, ko je Marija ga od svetega Duha spočela.

Kako dolgo je že Jezus božji Sin, kakor Bog? Od vekomaj; Bog ni nikdar jel biti, ker je večen. Kdaj je Jezus človek postal? Ko ga je Marija od svetega Duha spočela. — Kdo pa je bila Marija, Jezusova mati? Bogaboječa, nedolžna devica v mestu Nazaretu. — Kdo je Marii oznanil, da bo rodila Sina božjega? Gabriel, nar imenitnejih angeljev eden. — Kaj je Marija angelju rekla? »Glej, dekla sem Gospodova; zgodi se mi po tvoji besedi!« Ko je Marija to izrekla, je mati Božja postala, in Beseda (Očeta nebeškega) se je včlovečila, to je, Sin božji je človek postal. — Kdo je bil sv. Jožef? Mariin mož, bogaboječ tesar, Jezusov rednik.

4. Kje je bil Jezus rojen? V Betlehemu v enem hlevci. — Kdo je narpervo zvedil, da je bil Zveličar rojen? Pastirci po angelju — modri po zvezdi — Herod in Judovski pismarji po modrih — Simeon in Ana po svetem Duhu — bogaboječi ljudje po Simeonu in Ani.

Kam sta morala iti Marija in sv. Jožef, ko se je rojstvo Jezusovo bližalo? V mesto Betlehem na popisovanje, ki ga je bil Rimski cesar ukazal. — Kako

se je Marii in sv. Jožefu v Betlehemu godilo? Strehe nista v nobeni hiši dobila, in tako sta morala v nekem hlevci prenočiti, kjer je bil Zveličar naš rojen. — Kako se je pa razvedilo Jezusovo rojstvo? Angelj je pastirjem na polji oznanil, ki so hitro šli gledat in počastit novorojeno Dete; čudovita zvezda se je modrim v Jutrovi deželi prikazala, ki so v Jeruzalem prišli, in kralju Herodu pa pismarjem povedali. Modri so Jezusa molili, in mu narlepši darí — mire, kadila in zlatá — prinesli. — Marija je Jezusa v tempeljno Bogu darovala, kjer sta ga Simeon in Ana — dva stara in sveta človeka — po svetem Duhu razsvitljena — spoznala — in to drugim pravila.

5. Kje je bil Jezus vzrejen? V mestu Nazaretu. — Kako se mu zató pravi? Jezus Nazareški.

Kaj je kralj Herod hotel storiti? Umoriti je hotel dete Jezusa. — Kdo je malo dete Jezusa Herodu otél? Angelj je ukazal Jožefu, naj z Jezusom in Marijo beži v Egiptovsko deželo. Ko je Herod umerl, je zopet angelj Jožefu ukazal, naj gre v svoj kraj nazaj; in je prišel v Nazaret z Jezusom in Marijo. — Kaj pa še vemo od Jezusa v njegovi mladôsti? Vemo, da je rad Bogu služil, starše vbogal, molil in delal. Ko je bil dvanajst let star, je šel s svojimi starši k prazniku v Jeruzalem. Ko so službo Božjo opravili, so se starši domu povernili, Jezus je pa še v tempeljno zaostal med učeniiki. Marija in Jožef sta ga iskala, in tretji dan v tempeljno našla, kjer je učenike poslušal in popraševal in jim tako modro odgovarjal, da so se mu vsi čudili. Potem je šel nazaj v Nazaret, in je bil svojim staršem pokoren, ter je svojemu redniku delati pomagal.

6. Koliko je bil Jezus star, ko je sam učiti začel? Trideset let. — Kdo je ljudi pripravljajal na Jezusov nauk? Svéti Janez Kerstnik jih je opominjal po-boljšati se, in jih je v reki Jordanu kerševal. On je tudi Kristusa kerstil. — Koliko si je izvolil Jezus učencev? Dva in sedemdeset. Koliko si je izbral apo-steljnov? Dvanajst. — Kterega je med aposteljni poglavarja postavil? Svetega Petra. — Kod je Jezus učil? Po Judovskem je hodil od kraja do kraja, in učil.

Po kaj je prišel Jezus na svét? Ljudí učít, in pa zanje terpét in umrét. — Kdaj je začel učiti? Tri-deset let star je šel k svetemu Janezu Kerstniku, se je dal kerstiti, potem se je v pušavo podal, kjer se je postil 40 dni in nočí; potlej je začel učiti. Kaj je zató storil Jezus, ko je iz pušave prišel? Poiskal si je tovaršev 72, ki se učenci imenujejo; med njimi si je 12 narsvetejših izvolil, ki se jim apo-steljni pravi. Pervega ali poglavarja med vsemi je postavil svetega Petra. — Učenci so hodili za Jezusom po Judovski deželi, po mestih, na gore, po morji, in so vse slišali, kar je lepega učil, pa tudi vse vidili, kako čudovito je lačne nasitoval, po morji hodil, bolnike ozdravljajal, merliče k življenju obudil, in s tem pokazal, da je on res Sin božji od Boga poslan, in da je njegov nauk res božji nauk. — Ste že slišali, kako je mladenča v Najmu — pa mertvo Jajrovo hčer k življenju obudil?

7. Kaj je Jezus učil? Boga prav spo-znati, ki je naš dobrotljivi Oče, pa Bogu lepo služiti, in tako v nebesa priti.

Ali so ljudje Boga prav spoznali? Niso ga; mnogi so ga celò pozabili. Jezus je učil, da je Bog naš narboljši oče, ki za vse skerbí. Naučil je aposteljne moliti prelepo molitev rekoč: »Tako le molite: Oče naš, kteri si v nebesih i. t. d. Kaj je rekel mladenču, ki ga je vprašal, kaj naj storí, da bo zveličan? Djal mu je: »Spolnuj zapovedi (Božje), in boš živel.«

8. Kako je Jezus svoje nauke poterdil, da so mu verjeli? Velike čudeže je delal — in prihodnje reči je prerokoval, kar nihče ne more, kakor sam Bog, ali komur Bog dá.

Kako se pravi takim čudnim delom, ki jih človek ob svoji mōči ne more storiti? Čudeži. — Kdo pa je dal Jezusu tako moč? Sam iz sebe jo je imel; ker je Bog in človek. — Kdo pa je apostelnom dal moč čudeže delati? Jezus Kristus. Zakaj pa je čudeže delal? Da bi ljudém pokazal, da je on Bog. »Ako meni ne verujete, je djal, verujte delom, ki jih opravljam!« — Kaj je Jezus prerokoval? Kar se bo godilo, in kar nobeden drug ni mogel vediti, postavim: da bo na križu umerl, tretji dan od smerti vstal, da ga bo Juda Iškarijot izdal, Peter trikrat zatajil i. t. d. — Kako pa je vedil Jezus vse to? Ker je bil Bog; Bog pa vse vé.

9. Ali so vsi ljudje verovali, kar jih je Jezus učil? Veliko jih je verovalo, in Jezusa rado imelo; veliko pa jih ni verovalo, in ti so iskali Jezusa umoriti.

Kaj pa so rekli ljudjé, ki so Jezusa poslušali, in njegove čudeže vidili? Pridni so ga radi imeli, in vse sprejeli, kar jih je učil. Hudobni so ga pa so-

vražili, toževali, preganjali in iskali umoriti. — Kaj pa jim je storil Jezus? Njih hudobije jim je očital, svaril jih je in na dobro opominjal. Ker so ga dobri ljudje radi imeli, so ga pa oni čertili.

10. Kaj pa je storil usmiljeni Jezus sovražnikom? Svaril jih je, ker so hudobno živeli; očital jim je, ker mu niso hotli verjeti; jezilo jih je, ker so drugi ljudje Jezusa radi imeli, in za njim hodili. — Kaj so sovražniki zato sklenili? Jezusa umoriti.

Kakšni ljudje so bili Jezusovi sovražniki? Farizeji hinavci, ki so se pobožno nosili, skrivaj pa gerdo živeli. Terdovratni grešniki so bili, ki se poboljšati niso dali. Rajši so Jezusa krivo tožili, ga preganjali in umorili, kakor da bi se bili spreobrnili. Strašno gerdo in hudobno je to!

Jezus je vse dobre ljudi rad imel, tudi grešnike, ki so se spokorili; na hinavce pa je bil narhuji, ker so narveči lažnjivci. Laž je Jezus narhuje sovražil, in je djal, da so vsi, ki lažejo, otrôci hudega duhá; zakaj on se je Evi, naši prvi materi, zlagàl, ko jo je zapeljal. — Naj rajši je dobrotljivi Jezus imel nedolžne otroke, ki še lagati ne znajo, ter je djal, da takih je nebeško kraljestvo. — Ko so mu matere otroke pripeljale, jih je objémal in blagoslovljal rekoč: »Pustite malim k meni priti, in nikar jim ne braníte; ker takih je nebeško kraljestvo. Kdor sprejme ktereга tacega otročiča v mojem imenu, mene sprejme. Kdor pa pohujša ktereга teh malih, ki v mé verujejo, bi bolje mu bilo, da bi se mu mlinsk kamen na vrat obésil, in ga bi potopil v globočino morja!« Oh otrôci, bodite resnični, pridni in nedolžni, da vas bo Jezus ravno tako rad imel!

V.

Peta šola.

Od Jezusove smerti.

1. Zakaj je hotel Jezus umreti? Da bi nas večnega pogubljenja odrešil. — Komu je povedal Jezus, kako bo umerl? Svojim apostelnom je povedal, da bo izdan in križan, pa tretji dan zopet od mertvih vstal.

Kje nas je Kristus odrešil? — Kaj je storil na križu za nas? — Ali je vedil Jezus, da ga bodo umorili? Vedil je; djal je svojim apostelnom: »Glejte, gremo v Jeruzalem; tam se bo vse dopolnilo, kar je od mene prerokovanega, da bom izdan in križan; pa tretji dan bom od mertvih vstal.« Aposteljni so mu branili; ali Jezus se ni dal uderžati, da bi ne bil v smert šel.

2. Kako se je Jezus k smerti pripravljaj? Pri zadnji večerji je slovó vzel od svojih apostelnov in presveto Rešnje Telo postavil; potem je na Oljski gôri molil, in v smertnih britkostih kervav pot potil.

Kaj je želel Jezus z aposteljni imeti, predin je umerl? Zadnjo Večerjo. Žalostni so bili aposteljni; Jezus jih je pa tolažil, jim iz ljubezni noge umival, in potem presveto Rešnje Teló postavil. — Kako je postavil presveto Rešnje Teló? Vzel je kruh v svoje presvete roke, ga posvetil, in djal: »Vzemite in jejte,

to je moje Teló, ki bo za vas dano.« Potem je vzel kelih z vinom, ga posvetil, in djal: »Píte vsi iz njega, to je kelih moje kerví, ki bo za vas in druge prelita v odpušenje grehov. To delajte v moj spomin«. — Kam je po večerji Jezus šel? Na Oljsko goro v vert Getzemani. Ondi je molil: »Oče, če je mogoče, naj gre memo ta kelih terpljenja; pa ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodí!« Od smertne britkosti je začel se potiti, in kervave kaplje so na zemljo kapale. Angelj je prišel iz nebés, in ga je poterdil.

3. Kdo je Jezusa sovražnikom izdal? Juda Iškarijot ga je izdal za 30 srebernikov. — Kako ga je izdal? Pripeljal je sovražnike na vert Getzemani, ter je Jezusa kušnil, da so ga spoznali, zvezali in na sodbo gnali.

Kaj so aposteljni delali, ko je Jezus na vertu molil? Pospali so. Jezus jih je izdramil, ko je Juda izdajavec prišel, Jezusa kušnil, in sovražnikom znamnje dal, da so ga zvezali in pred sodnike peljali. — Kaj so aposteljni storili, ko je bil Jezus vjet? Zbežali so; Peter je tiho za Jezusom šel, pa ga je iz strahu trikrat zatajil. — Kam so Jezusa narprej peljali? Pred Judovske poglavarje Ana in Kajfa, kjer je bil v smert obsojen. — Kaj je storil Juda izdajavec, ko je slišal, da je Jezus v smert obsojen? Denarje je Judovskim poglavarjem nazaj prinesel, potem pa se v obupnosti obesil. — Kam so od Kajfa Jezusa gnali? K Rimskemu poglavarju Ponciju Pilatu, da bi sodbo poterdil, in Jezusa svojim vojakom križati dal. — Kaj je storil Pilat? Spoznal je, da je Jezus nedolžen, in je iskal ga izpustiti. Jude utolažiti je vender ukazal Jezusa bičati (gajžlati). Vojaki so ga

kervavo raztepli, potem mu iz ternja krono spletli in na glavo pritiskali, pa star rudeč plajš ogernili. Tako neusmiljeno raztepenega in zasramovanega je Pilat Judom pokazal, naj bi se jim usmilil. Judje so pa le vpili: Križaj ga! Pilat je potem razbojnika Baraba in Jezusa Judom na prebiro dal rekoč: Kterega teh dveh hočete, naj vam izpustim? Kričali pa so: Baraba izpusti, Kristusa križaj!

4. Kdo je dal Jezusa bičati (gajžlati)? Ponci Pilat, ter ga mislil potem izpustiti, ker je vidil, da je nedolžen. Kdo ga je s ternjem kronal? Sovražni rabeljni, ki so ga zasramovali kakor Judovskega kralja. Zakaj ni Pilat Jezusa izpustil? Ker se je Judov bal, ki so vpili: Križaj ga, križaj ga!
5. Kdo je Kristusa k smerti obsodil? Pilat ga je obsodil, da naj bo križan. — Kaj so Jezusu potem naložili? Težek križ, da ga je moral na goro nesti.

Kaj je Pilat na zadnje storil z Jezusom? K smerti na križu ga je obsodil, ter si je roke umil rekoč: »Jaz sem nedolžen, da bo kri tega pravičnega prelita.« Judje pa so vpili: »Njegova kri naj pride nad nas in nad naše otroke!« — Kam so potem Jezusa peljali? Zadeli so mu težek križ, in ga peljali na goro Kalvarijo ali Golgato križat ga. Jezus od tepenja ves kervav in oslavljen je po poti večkrat padel pod križem; zato so Simona Cirenčana prisilili, da mu je pomagal križ nesti.

6. Kje je bil Kristus križan? Na gori Kalvarii, ki se ji tudi Golgata pravi ali gora

mertvaških glav, zunaj mesta Jeruzalema. — Kdo je bil še z Jezusom križan? Dva razbojnika: eden na desni, drugi na levi, Jezus pa v sredi. — Za koga je molil Jezus na križu? Za svoje sovražnike, ki so ga križali, rekoč: „Oče, odpusti jim; saj ne véjo, kaj delajo!“ — Komu je s križa sveti raj obljubil? Spokornemu desnemu razbojniku, rekoč: „Še danes boš z menoj v raj.“ — Komu je svojo mater sporočil? Svetemu Janezu, rekoč: „Glej, tvoja mati! Maríi pa je djal: „Glej, tvoj sin!“ — Kako je klical Jezus v svojih narhujših britkosti? „Moj Bog! moj Bog! zakaj si me zapustil?“ — Kako je Oče nebeški pokazal, da svojega ljubega Sina ni zapustil? Temà je zemljo pokrila. — Kaj je občutil Jezus še poslednjo uro na križu? Veliko žejo, rekoč: „Žejin sem!“ Nekdo gobo v jesih pomoči, in Jezusu k ustam podá. — Kaj je na to Jezus z velikem glasom zavpil? „Dopolnjeno je!“ Na to je še glasno izdihnil, rekoč: „Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo!“ Potem je glavo nagnil, in umerl.

Kako so Jezusa križali? Z žeblji so mu roke in noge na križ pribili, potem križ postavili, in v zemljo zasadili. — Obkorej so Jezusa križali? Ob desetih dopoldne. In obkorej je umerl? Ob tréh popoldne. Kteri dan je bilo to? V petik pred

veliko nočjo, ki mu sedaj pravimo véliki petik. Zató se moramo še posebno tisti dan, pa tudi v petik vsakega tedna priserčno spominjati Jezusovega britkega terpljenja in njegove smerti, in ga zahvaliti za narveči dobroto, da nas je večnega pogubljenja odrešil. — Kdo je bil pod križem Jezusovem? Marija, mati Jezusova, sv. Janez apostelj in evangelist, in pa nekoliko bogaboječih žen, ki so se za Jezusom jokale. Pa tudi veliko Judov je bilo, ki so se Jezusu posmehovali. — Koliko beséd je govoril Jezus na križu? Sedem. Ktere? — Kaj se je zgodilo, ko je Jezus narhujše bolečine terpel? Solnce je merknilo in temà je postala. — Kaj se je zgodilo, ko je Jezus umerl? Zemlja se je tresla, skale so pokale, grobi so se odpirali in mertvi se prikazovali. Ljudjé so strahu na persi se terkali, in poglavar Rimskih vojakov je očitno spoznal rekoč: »Resnično, ta je bil božji Sin!« Kaj se je ločilo, ko je Kristus na križu umerl? Duša se je ločila njegovega telesa, in pred pekel šla stare očake, duše ranjkih bogaboječih, obiskat in oveselit. Njegovo truplo pa sta dva pravična moža, Jožef iz Arimateje in Nikodem, s križa snela, in v nov iz skale izsekan grob Jožefov položila.

7. Po kateri naturi je Kristus terpel in umerl? Po človeški naturi; po božji ni mogel terpeti, ker je Bog čisti duh. — Kaj je terpel Jezus na duši? Veliko žalosti in zasramovanja. — Kaj je Jezus terpel na telesu? Lakoto in žejo, hude bolečine in nar grozovitnejši smert. — Kam se je duša Jezusova po smerti podala? Pred pekel je šla, kjer so duše ranjkih bogaboječih očakov Odrešenika čakale.

— Kam so pa truplo Jezusovo položili? V nov iz skale izsekan grob. — Kako so sovražniki zavarovali Jezusov grob? Velik kamen so nanj zavalili, da bi kdo trupla ne vzel.

Od koga sta Jožef in Nikodem truplo Jezusovo izprosila? Od Pilata, ki se je čudil, da je Jezus tako hitro umerl. Vojaki so razbojnikom kosti polomili, da sta umerla. Ko so pa do Jezusa prišli, so vidili, da je že mertev; vender mu je eden s sulico stran prebodel, iz ktere se je vlila voda in kri. Jožef in Nikodem sta potem njegovo truplo v tančico zavila in v grob položila, ki si ga je bil Jožef izsekati dal. — Kaj so storili sovražniki Jezusovi po njegovi smerti? Pilata so naprosili, da jim je dal stražo ali varhe, ter so šli, kamen na grob zavalili, grob zapečatili, ter vojake postavili, da so ga varovali.

8. Kdaj je Jezus od mertvih vstal? Tretji dan po svoji smerti, neumerljiv in častitljiv. — Kdo je povedal, da je Jezus od mertvih vstal? Vojaki so povedali sovražnim Judom, angelj bogaboječim ženam, in žene aposteljnem. — Komu se je Jezus prikazal po svojem vstajenji? Maríi Magdalení in drugim ženam, aposteljnem, dvema učencema, ki sta v Emavs šla, še posebno Tomažu, in enkrat več kot pet sto ljudém.

Kaj se je zgodilo tretji dan po Jezusovi smerti? Zgodaj še pred solnčnem vzhodom se je zemlja potresla, angelj je z nébes prišel, kamen odvalil, in v veliki svitlobi je Jezus s častjo iz groba vstal.

Vojaki so zbežali, in tekli pravit Jezusovim sovražnikom. Žene pridejo ob solnčni zôri, in najdejo kamen odvaljen, pa angelja v gróbu, ki jim je djál, da Jezus zopet živí. Žene gredó aposteljnóm pravit, in gredé se jim Jezus prikaže. Magdalena se je na vertu jokala, in Jezusa vidi, pa misli, da je vertnar, dokler se ji spoznati ne dá. Učenca sta v terg Emavs šla, in po poti se jima Jezus pridruži, gre z njima v hišo, kjer sta ga spoznala, ko je kruh posvétel in jima podal. Potem pri zapertih vratih med aposteljne stopi, rekoč: »Mir vam bodi!« Tomažu, ki poprej ni verjel, reče perst v njegovo desno stran položiti, in mu pokaže znamnja ran. Potlej se prikaže več kot 500 ljudem ob enem, še 40 dni z učenci živí, z njimi jé, in se od božjih rečí pogovarja. Ukaže jim v Jeruzalemu ostati, dokler jim ne pošlje svetega Duha.

9. Kdaj je Jezus v nebesa šel? Štirideseti dan po svojem vstajenji. Kje je Jezus v nebesa šel? Na Oljski gori vpričo svojih aposteljnóv in veliko drugih vernih. — Kje je sedaj Jezus Kristus? V nebesih, sedí na desnici Boga Očeta. Kaj to pomeni, da sedí na desnici Božji? To poméni, da ima Jezus vso narveči oblast v nebesih in na zemlji — kakor Bog Oče.

Kam je peljal Jezus štirideseti dan po vstajenji svoje aposteljne in učence? Na Oljsko goro, kjer jih je blagoslovil, in se pred njimi v nebesa vzdignil. Učenci so za njim gledali, dokler jim ga ni svetel oblak zakril.

10. Kdaj bo Jezus zopet prišel? Sodnji dan bo Jezus zopet prišel, z veliko častjo

in oblastjo, sodit žive in mertve. — Kdo je po vsem tem Jezus Kristus? Jezus Kristus je: 1) Edinorojeni Sin Boga Očeta, 2) Bog in človek skupaj; 3) naš Gospod, učenik in zapovedovavec; 4) naš Odrešenik in Zveličar; 5) naš prihodnji sodnik.

Kdo se je učencem prikazal po Jezusovem vnebohodu? Dva angelja, ki sta jim rekla: »Kaj gledate žalostni v nebó? Ravno ta Jezus bo enkrat spet prišel«. Kdaj bo prišel? Sodnji dan, sodit žive in mertve, pravične in hudobne. — Aposteljni in učenci so se z Oljske gore v Jeruzalem povernili, in tam v molitvi čakali svetega Duha, katerega jim je Jezus poslal deset dni po svojem vnebohodu, na binkošno nedeljo.

Kako močno nas je Jezus ljubil, da je zavolj nas nebesa zapustil, človek postal ter kot malo dete v revnem hlevci rojen bil, da je potem zavolj nas toliko terpel, in na križu za nas kri prelil, naj bi mi časno srečni in večno zveličani bili! Kako močno nas je ljubil, da nas je s svojim britkem terpljenjem in grozovitno smertjo na križu večnega pogubljenja odrešil, nam nebesa odperl, ter pred nami šel v Očetovo hišo, tudi nam mesto pripravljat! Zopet bo prišel, tudi po nas, in nas bo k sebi vzel, ako bomo vredni, ter ga ljubili iz celega serca in zvesto mu služili. — Oh ljubímo torej Jezusa, živímo po naukih njegovih, in pridni bodimo, da srečno za njim v nebesa pridemo!

VI.

Šesta šola.

Od Boga svetega Duha.

1. Kdaj je poslal Jezus aposteljnem svetega Duha? Binkoštno nedeljo, 50 dni po svojem vstajenji, in 10 dni po svojem vnebohodu. — Kako je prišel sveti Duh čez aposteljne? V podobi ognjenih jezikov se je nad njimi prikazal, in bili so polni svetega Duha. — Kaj je prinesel aposteljnem Bog sv. Duh? Razsvitlil jim je um in pamet, da so lahko vse pomnili in razumeli, kar jih je poprej Jezus učil. Poterdil jih je, in jim serčnost dal, da se nič več niso bali sovražnikov Jezusovih. Dal jim je tudi dar, čudeže delati, in mnogotere jezike govoriti.

Kje so čakali aposteljni svetega Duha? V Jeruzalemu v hiši zaperti so molili, ker so se Judov bali. — Na binkoštno nedeljo ob devetih zjutraj vstane velik šum kakor piš nad tisto hišo. Iz vsega mesta Jeruzalema prihitijo ljudje pred tisto hišo. Ognjeni jeziki se nad aposteljni pokažejo, in sveti Duh jih napolni z nebeškimi darmí. Vzdignejo se aposteljni, in se brez vsega strahu pred ljudí prikažejo. Začeli so učiti, in govorili tudi vse ptuje jezike. Sveti Peter je prvi začel od Jezusa križanega Judom pridigovati, in na prvo pridigo njegovo se jih je dalo tri tavžent kerstiti. Vse to je storil sveti Duh.

2. Kdo je sveti Duh? Tretja božja oseba v presveti Trojici, pravi Bog. — Kaj nam Bog sveti Duh stori? Nas posvečuje, ter nam posvečujočo gnado Božjo in svoje darove deli.

Ktera božja oseba v presveti Trojici je Bog sveti Duh? Tretja božja oseba, ki se izhaja od Boga Očeta in Boga Sina od vekomaj. Kakor aposteljne — sveti Duh tudi nas posvečuje pri sv. kerstu, in pri vsih drugih svetih zakramentih, ter nam gnado Božjo vnovič podeli, ali nam jo pa pomnóži.

3. Kaj so aposteljni po prihodu svetega Duha storili? Učili so Jezusov nauk v Jeruzalemu, po Judovskem in po vsem znanem svetu. — Kaj so aposteljni delali, da so jim ljudje verjeli? V imenu Jezusovem so čudeže delali in prihodnje reči prerokovali. — Kaj so storili z ljudmi, ki so Jezusov nauk sprejeli? Kerstili so jih v imenu Boga Očeta in Sina in svetega Duha.

Kaki so bili aposteljni pred prihodom svetega Duha? Boječi, in v veri ne še dosti razumni in ne dosti vterjeni. — Kaki pa so bili, kadar je sveti Duh k njim prišel? Serčni, razumni in vneti za Jezusov nauk. Nič se niso bali, povsod so od Jezusa učili, bolnike ozdravljali, in mertve oživljali v imenu Jezusovem. Veliko Judov in nevernikov je verovalo, ki so jih aposteljni kerstili, kakor jim je Kristus naročil.

4. Kdo je učil vero Jezusovo po smerti aposteljnov? Njih nasledniki, Rimski

papež, škofje in mašniki. — Kdo jih pa uči in varuje, da se v veri ne zmotijo? Sveti Duh, ki je aposteljne razsvitlil, tudi škofo in mašnike, in še posebno papeža razsvitljuje in poterjuje, da se ne zmotijo v nauku Jezusovem, in čisto resnico oznanujejo. — Kako se pravi škofom in mašnikom pod vidnem poglavarjem Rimskem papežem z vérnimi, ki ene nauke verujejo in ene zakramente imajo? Svetamati katoliška Cerkev. — Kaj je sv. mati katoliška Cerkev? Vidna družba vseh pravovernih kristijanov pod vidnem poglavarjem Rimskem papežem, ki vsi ravno tiste nauke in zakramente imajo. — Ktere ude ima sv. mati katoliška Cerkev? Pravoverne kristjane na tem svétu, na unem svétu pa izvoljene v nebesih in verne duše v vicah. — Zakaj smo dolžni vbogati sveto mater katoliško Cerkev? Zató, ker je Jezus zapovedal, in djal, da kdor Cerkve (to je cerkvenih učnikov) ne posluša, ga imej za nevernika in očitnega grešnika.

Kako se je godilo aposteljnóm? Peganjali so jih, terpinčili in morili zavolj nauka Jezusovega. Sveti Peter je bil križan, sv. Andrej tudi; sv. Pavl ob glavo djan, sv. Jakop starji ravno takó; sv. Janez je bil v kotel vrelega olja veržen, sv. Jakop mlajši z verh tempeljna pahnjen in kamnjan; sv. Tomaž je bil preboden, sv. Simon prežagan, sv. Jernej živ

odèrt, i. t. d. — Koga so pa apostelnji na svoje mesto postavili? Svoje naslednike. Na mestu svetega Petra so Rimski papež, na mestu drugih apostelnov so škofje, na mestu Jezusovih učencev so mašniki. Prejeli so po apostelnjih ravno tisto oblast, kakor so jo dobíli apostelnji od Kristusa. Prejeli so ravno tako svetega Duha, ki jih uči in poterjuje, da se v naukih svete vere ne motijo. Vsim skupaj se pravi sveta mati katoliška Cerkev, ki skerbí za vérne kristjane, kakor dobra mati za svoje otroke. — Kdo je matere katoliške Cerkve narviši poglavar? Narviši nevidni poglavar je Jezus Kristus, vidni pa Rimski papež; za njim so škofje, za temi pa mašniki. Le vérni pod vidnem poglavarjem Rimskem papežem zbrani, ki ravno tiste nauke verujejo, ki jih je Kristus učil, in ravno tiste zakramente imajo, ki jih je Kristus postavil, so pravoverni kristjani. Njih družba se imenuje sveta mati katoliška Cerkev, in ima svoje brate in sestre na tem svetu, v nebesih in v vicah. Pogubljeni so iz te družbe odverženi vekomaj. — Kar nas sv. mati katoliška Cerkev uči, smo dolžni verovati, in kar nam zapové, smo dolžni radi vbogati, kakor otrôci svojo mater. Kristus je svojim apostelnjom djál: »Kdor vas posluša, mene posluša . . . Kdor Cerkve (to je njenih učenikov) ne posluša, ga imej za neznaboga ali nevernika in očitnega grešnika«.

5. Kaj je nam k zveličanju posebno potrebnega? Posvečujoča gnada Božja. — Kdo nam je posvečujočo gnado Božjo zaslužil? Jezus Kristus s svojo smertjo na križu. — Kdo nam pa posvečujočo gnado Božjo delí? Bog sveti Duh, ki nas pri svetem kerstu in potem v vsih drugih zakramentih posvečuje.

Kaj smo zgubili s povérbanem grehom? Posvečujočo gnado Božjo, brez ktere Bogu ne dopademo, in v nebesa priti ne moremo. Kaj pa je posvečujoča gnada Božja? Poseben dar Božji, ki nas Bogu prijetne storí — posebna božja pomoč, ki nam pomaga v večno zveličanje. Kristus nam je posvečujočo gnado Božjo s svojo smertjo zaslužil, in sveti Duh nam jo delí v svetih zakramentih, ktere je Kristus postavil v naše zveličanje. — Koliko je svetih zakramentov? Sedem: 1. sv. kerst, 2. sv. birma, 3. sv. Rešnje Teló, 4. sv. pokora, 5. sv. poslednje olje, 6. sv. mašnikovo posvečevanje, 7. sv. zakon.

6. Koliko imamo svetih zakramentov? Sedem. Kteri so? — Kdo jih je postavil? Jezus Kristus jih je postavil v naše zveličanje.

Kako nam delí sv. Duh posvečujočo gnado Božjo v svetih zakramentih? Pri sv. kerstu nam jo vnovič dá, ker je poprej nismo imeli. Ako posvečujočo gnado Božjo po kerstu zgubimo, jo v zakramentu sv. pokore vnovič dobimo. Pri družih zakramentih nam pa sv. Duh posvečujočo gnado Božjo pomnóži ali povikša.

7. Kteri zakrament je najpervi in najpotrebniši? Sv. kerst; kdornikeršen, ne more drugih zakramentov prejeti, in tudi ne zveličan biti. — Kaj nam bo zbrisane ga pri svetem kerstu? Povérbani greh, in — ako je odrašen keršen — mu bodo zbrisani tudi vsi drugi grehi, kar jih je pred kerstom storil. — Kaj z adobimo pri sv. kerstu? Posvečujočo gnado Božjo.

— Kaj postanemo, kadar smo keršeni? Otrôci Božji, in dédiči (vérbi) nebeškega kraljestva.

Čigavi otrôci postanemo, kadar smo keršeni? — Čigavi udje? — Čigavi bratje in sestre? — Čigavi dédiči ali vérbi? — Brez svetega kersta ne more nihče zveličan biti, tudi ne drugih zakramentov prejeti; zató se pravi, da je sv. kerst prvi in najpotrebniši zakrament.

8. Kteri zakrament je nar svetejši? Sveto Rešnje Teló. — Kdo je v presvetem Rešnjem Telesu pričujoč? Jezus Kristus, ki ima sam v sebi vso svetost, in vsim drugim zakramentom svetost daje.

Kteri zakrament je Kristus pri zadnji večerji postavil? Presveto Rešnje Teló. — Koga je zapustil v presvetem Rešnjem Telesu? Svoje presveto Teló v podobi kruha, in svojo presveto kri v podobi vina. Zató se presveto Rešnje Teló imenuje nar svetejši zakrament.

9. Za ktere je potreben zakrament svete pokore? Za tiste, ki po svetem kerstu smerten greh storijo. — Kteri grehi nam bodo v sveti pokori odpušeni? Lastni grehi, ki jih po svetem kerstu storimo. — Kako se posvečujoča gnada Božja v sv. pokori zadobí? Vnovič ali popolnoma.

S čim so zgubili prvi starši posvečujočo gnado Božjo? Z grehom. — V katerem zakramentu jo mi vpervič zadobimo? V sv. kerstu. — S čim pa tudi mi posvečujočo gnado Božjo zgubimo? Z grehom. —

V katerem zakramentu pa jo zopet prejmemo, ako jo po svetem kerstu zgubimo? V zakramentu sv. pokore se nam posvečujoča gnada Božja zopet podelí.

10. Koliko zakramentov se imenuje mrtvih? Dva: sv. kerst in sv. pokora. — Zakaj se imenujeta zakramenta mrtvih? Ker sta za take, ki so brez posvečujoče gnade Božje mrtvi na duši. Po sv. kerstu in sv. pokori pa na duši spet oživijo, ker posvečujočo gnado Božjo vnovič prejmejo. — Koliko zakramentov se imenuje živih? Pet: sv. birma, presveto Rešnje Teló, sv. poslednje olje, sv. mašnikovo posvečevanje, in sv. zakon. — Zakaj se jim pravi zakramenti živih? Ker morajo tisti, kateri hočejo zakrament živih vredno prejeti, posvečujočo gnado Božjo že imeti — na duši živi biti. — Kako se gnada Božja pri teh zakramentih prejme, ki se živih imenujejo? Posvečujoča gnada Božja se pomnoži ali povikša. Da se nam more pomnožiti, jo moramo že imeti.

Kakšno je truplo brez duše? Mertvo. — Kakšna je pa duša brez posvečujoče gnade Božje? Tudi mertva. — Kako se tedaj imenujejo grešniki, kateri posvečujoče gnade Božje na duši nimajo? Mertvi na duši. — Ktera dva zakramenta sta za take na duši mertve, da gnado Božjo vnovič prejmejo? Sv. kerst in sv. pokora. Kako se imenujeta sv. kerst in sv. pokora, ker sta za dušno mertve? Zakramenta mrtvih. — Kako so pa tisti na duši, ki

so v gnadi Božji — živi ali mertvi? So živi na duši. — Koliko je zakramentov za dušno žive? Pet. Kteri so? — Kaj morajo na duši imeti, kteri jih hočejo vredno prejeti? Posvečujočo gnado Božjo morajo imeti, da se jim potlej pomnózi.

Ni je lepši stvarí, ne lepši rečí, kakor posvečujoča gnada Božja; ona nas Bogu ljubeznjive storí, in angeljem Božjim podobne. Zató Bog otroke najrajši ima, ki so še nedolžni — v gnadi Božji; sveti angelji v nebesih so jim priyatli; pa tudi vsi dobri, pošteni ljudjé take nedolžne otroke najrajši imajo. — Kadar pa otròk greh storí, gnado Božjo zgubí, gerdo, odljudno postane, se Bogu hudo zaméri, ni več njegov ljubi otròk, in zasluži, da bi ga zaverigel na večno! Angelji bi se zanj jokali! Oh otrôci! le greha, greha varujte se!

VII.

Sedma šola.

Kratka sostava vsega nauka Jezusovega, zlasti v pripravljanje za svete Zakramente.

A. Od vére.

Kdo je Bog? Bog je čist duh, sam od sebe od vekomaj nar popolnejši bitje.

Ktere lastnosti Božje imamo sosebno vediti in spoznati? Lastnosti Božje, ki jih imamo sosebno spoznati, so té:

1. Bog je večn: je vselej bil, je, in bo vselej; njemu se moremo vselej in popolnoma zaupati.
2. Bog je zgolj duh: ima nar bolj popolnoma um in nar boljši voljo, telesa pa nima; v duhu in resnici ga molimo.
3. Bog je vsega voden: vé vse, kar je bilo, kar je sedaj, in kar bo; vé tudi naše nar skrivnejši misli in želje; nič mu ne moremo prikriti, tudi ne ga goljfat.
4. Bog je neskončno moder: vse tako storí in oberne, da svoj cilj in konec doseže; v njegovo previdnost vse izročimo.
5. Bog je vsega mogočen: stvaril je nebó in zemljo, in vse, kar je; njemu ni nič nemogoče storiti.
6. Bog je vsega pričujoč: je povsod v nebesih in na zemlji; njemu se nikjer ne moremo skriti.
7. Bog je neskončno svét: hoče in ljubi vse dobro, in sovraži vse hudo; greha se moramo varovati.
8. Bog je neskončno resničen in zvest: vse, kar reče, je res, in kar obljubi ali zažuga, gotovo spolni; resnični moramo biti tudi mi — brez laží in gerde hinavšine.
9. Bog je nespremenljiv: je od vekomaj do vekomaj ravno tisti.
10. Bog je neskončno dobrotljiv: skerbí po oetovo za vse svoje stvari; vse dobro imamo od njega.

11. Bog je neskončno usmiljen: nam odpuša naše grehe, ako se resnično poboljšamo; k njemu se moramo spreobrniti.
12. Bog je neskončno pravičen: vse dobro plačuje, in vse hudo kaznuje, natanko, kakor si kdo zasluži; njegovi pravici ne uide nobeden.

Kdo nas je učil, Boga prav spoznavati? Jezus Kristus, Sin božji, nas je učil Boga prav spoznavati, in njemu lepo služiti.

Komu je Jezus izročil svoje božje nauke? Svojim apostelnom in njih naslednikom, papežu, škofom in mašnikom, katerim z vsimi vernimi skupaj se pravi sveta katoliška Cerkev.

Zakaj smo dolžni verovati, kar nas sveta katoliška Cerkev uči? Dolžni smo vse to za resnico imeti, ker je sam božji Sin, Jezus Kristus, njen nevidni poglavar, to zapovedal, in ker jo sveti Duh vlada in varuje vse zmote v veri.

Ktera molitev ima ob kratkem v sebi vse, kar imamo katoliški kristjani verovati? Apostoljska vera, ki so jo aposteljni učili.

Koliko členov ali delov ima „Apostoljska vera“? Dvanajst delov ali členov ima apostoljska vera, kolikor je bilo apostoljnov. Ali je k zveličanju že dôsti, le s srcu verovati, kar nas sveta katoliška

Cerkev uči? Ni zadosti, ampak moramo tudi po veri živeti, in sveto vero tudi z besedo očitno spoznati, in se je nikdar nikjer ne sramovati.

Ktere resnice mora vsak človek, kadar k pameti pride, vediti in verovati, če hoče zveličan biti? Teh šest resnic mora véditi in verovati:

1. Da je en Bog. — 2. Da je Bog pravičen sodnik, kateri dobro plačuje, hudo pa kaznuje. — 3. Da so tri Božje osebe ali persone enega bitja in ene nature: Oče, Sin in sveti Duh. — 4. Da se je Bog Sin, druga Božja oseba, za nas včlovečil zato, da nas je s svojo smertjo na križu odrešil, da bi mi večno zveličani bili. — 5. Da je človeška duša neumerjoča. — 6. Da je gnada Božja k zveličanju potrebna, in da človek brez gnade Božje nič zaslužnega za večno življenje ne more storiti.

B. Od upanja.

Kaj nam je obljubil Jezus Kristus? Večno življenje ali večno zveličanje, in vse pripomočke, ki jih k zveličanju potrebujemo. Zakaj se lahko zanesemo na to, kar nam je Bog obljubil? Zato ker je Bog vsegamogočen, in vse ima, — ker je neskončno dobrotljiv, in nam rad dá, — in ker je tudi neskončno zvest

v svojih obljubah, torej gotovo dá, kar obljubi.

Kaj moramo storiti, da prejmemo, kar nam je Bog obljubil? Moramo moliti in Boga prositi, kakor nas je Kristus učil.

Ktero molitev nas je učil naš Gospod Jezus Kristus? Sveti Očenaš; zato se tudi Gospodova molitev imenuje.

Koliko delov ima sv. Očenaš? En ogóvor in sedem prošenj. Nar lepši molitev je Očenaš, in vse v sebi ima, kar prositi imamo, in kar za dušo in telo potrebujemo.

Ktero molitev še poleg Očenaša imamo? Angeljsko počeseenje: Češena si Marija.

Iz koliko delov je Češena - Marija? Iz treh delov: Pervi del je pozdravljenje vélikega angelja Gabriela, ki je Maríi oznanil, da bo mati Jezusova, ter ji rekel: „Češena si Marija, gnade polna, Gospod je s teboj“. Drugi del je pozdravljenje tete Elizabete, ki je Maríi o njenem obiskani rekla: „Žegnana si med ženami, in žegnan je sad tvojega telesa“. Tretji del so pa besede, ki jih je sv. katoliška Cerkev pristavila, rekoč: „Jezus. Sveta Marija, mati Božja! prôsi za nas grešnike sedaj in našo smertno uro. Amen.“

Kaj pomeni v molitvah beseda „Amen“? Pomeni: Zgôdi se, ali tako bodi, kakor prósimo.

Kako molimo angeljevo češenje, kadar zjutraj, opoldne in zvečer k molitvi zvoní? Molimo: 1) Angelj Gospodov je oznanil Marii, in spočela je od svetega Duha. Češena Marija i. t. d. 2) Glej, dekla sem Gospodova, zgôdi se mi po tvoji besedi. Češena Marija i. t. d. 3) In Beseda je meso postala, in je med nami prebivala. Češena Marija i. t. d.

Zakaj je katoliška Cerkev sveti rožni venec (rožnikranc) vpeljala? Da bi se spominjali skrivnost našega odrešenja, ter Jezusovega včlovečenja, terpljenja in vstajenja — in da bi s tem tudi Marijo prečisto Devico posebno častili.

Koliko delov ima sveti rožni venec? Tri déle: veséli, žalostni, in častitljivi del.

I. Kakó se móli veséli del? Pri veri v treh češenamarijah se reče: 1) Kteri nam oživi pravo vero; 2) kteri nam daj terdno upanje; 3) kteri nam vžgi priserčno ljubezen. — Potem se pridéva: 1. Kterega si Devica od svetega Duha spočela. 2. Kterega si Devica v obisknji tete Elizabete nosila. 3. Kterega si Devica v Betlehemu rodila. 4. Kterega si Devica v tempeljnu darovala. 5. Kterega si Devica v tempeljnu našla.

II. Kakó se móli žalostni del? Pri veri v treh češenamarijah se reče: 1) Kteri nam poterdi spomin; 2) kteri nam razsvétli pamet; 3) kteri nam oméči voljo. — Potem se pridéva: 1. Kteri je za nas kervav pot potil. 2. Kteri je za nas bičan bil. 3. Kteri je za nas s ternjem kronan bil. 4. Kteri

je za nas težki križ nesel. 5. Kteri je za nas križan bil.

III. Kakó se móli častitljivi del? Pri veri v treh češenamarijah se reče: 1) Kteri nam vódi naše misli; 2) kteri nam vódi naše besede; 3) kteri nam vódi naše djanje. — Potem se pridéva: 1. Kteri je od smerti vstal. 2. Kteri je v nebesa šel. 3. Kteri je svetega Duha poslal. 4. Kteri te je v nebesa vzel. 5. Kteri te je v nebesih kronal.

Po vsakem delu se móli za duše v vicah en oče-naš in deset češenamarij.

Zakaj molimo? Da Boga kot svojega nar-vikšega Gospoda častimo — da ga za pre-jete dobrote hvalimo — da ga potrebnih dobrot in posebno odpušenja grehov prosimo.

S kom govorimo, kadar molimo? Kadar molimo, z Bogom govorimò; molitev je po-góvor z Bogom, ali povzdigovanje duha k Bogu.

Kadar molimo, moramo torej vse svoje misli in želje pri Bogu imeti, tako imamo svoje serce pri Bogu, tako se naš duh k Bogu povzdiguje. Pri tem pa moramo tudi grehe svoje obžalovati, zapovedi Božje spolnovati, in pa terdno zaupanje imeti, da nam bo Bog zavolj neskončnega Jezusovega zasluženja vse dal, kar služi ali pripomore v naše zveličanje. Ako pa kdo pri molitvi na to ne misli, kar izrekuje, ali pa hudobno živí in se poboljšati noče, pa njegova mo-litev pri Bogu nič ne veljá.

Kaj nam pa dobra, prava molitev po-maga? Nam pomaga, da to prejmemo, kar prósimo, ako je v naše zveličanje, — da smo v nadlogah potolaženi, — da skušnjave

ložej premagujemo, — da smo pobožniši in Bogu dopadljivši.

C. Od ljubezni.

Koga smo dolžni čez vse ljubiti? Boga smo dolžni čez vse ljubiti zavolj njega samega, kakor je Kristus zapovedal, iz vsega svojega serca, iz vse svoje duše, iz vse svoje pameti, in iz vse svoje moči; raji vse zgubiti, raji vse terpeti, raji tudi življenje dati, kakor Boga razžaliti.

Zakaj smo dolžni Boga čez vse ljubiti? Zató, ker je nar bolj popolnoma, narveči lepota in dobrota, ter vse ljubezni vreden; pa tudi zató, ker je do nas neskončno dobrotljiv, in vse od njega imamo.

Koga moramo še ljubiti? Svojega bližnjega. Kako smo dolžni bližnjega ljubiti? Kakor sami sebe, in naj bi ravno bližnji vreden ne bil, ga moramo ljubiti zavolj Boga, ker Bog to zapoveduje.

Kdo je naš bližnji? Vsak človek, bodi si domač ali ptuj, prijatelj ali sovražnik.

Vse ljudi smo tedaj dolžni ljubiti; vsakemu človeku moramo dobro želeči, in kar je mogoče, tudi dobro storiti; nobenemu pa ne smemo nič hudega ne želeči, ne storiti. Lepo nam Jezus to pokaže v pripovedi od usmiljenega Samarijana.

Kaj moramo dopolniti, ako Boga in bližnjega v resnici ljubimo? Zapo-

vedi Božje moramo spolnovati. Kristus pravi:
„Kdor mene ljubi, spolnuje moje zapovedi.“

Koliko imamo Božjih zapoved? Deset zapoved Božjih imamo, ki jih je Bog sam na Sinajski gôri Izraelskemu ljudstvu ob gromu in blisku oznanil, in Mojzesu tudi zapisane izročil.

Ktere so deseter e Božje zapovedi?
So té:

- 1) Vervaj v enega samega Boga.
- 2) Ne imenuj po nemarnem Božjega imena.
- 3) Posvečuj praznik.
- 4) Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in da ti bo dobro na zemlji.
- 5) Ne ubijaj.
- 6) Ne prešestvaj.
- 7) Ne kradi.
- 8) Ne pričaj po krivem zoper svojega bližnjega.
- 9) Ne želi svojega bližnjega žene.
- 10) Ne želi svojega bližnjega blaga.

Ali smo tudi mi dolžni deseter e zapovedi Božje spolnovati? Tudi mi vsi smo dolžni jih spolnovati, ker jih je Bog dal za vse čase in za vse ljudi, in ker jih je tudi Jezus Kristus poter dil, bolj natanko razložil in nam zapovedal jih spolnovati. Rekel je: „Ako hočeš v življenje iti (ali zveličan biti), spolnuj zapovedi.“

V koliko zapoved je Jezus vse deseter zapovedi Božje povzel? V dve narveči ali poglavitni zapovedi ljubezni, rekoč: „Ljubi Boga čez vse — in svojega bližnjega kakor sam sebe.“

Koliko imamo pa cerkvenih zapoved? Posebnih cerkvenih zapoved imamo pet.

Petere cerkvene zapovedi so té:

- 1) Posvečuj zapovedane praznike.
- 2) Bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih s spodobno pobožnostjo pri sveti maši.
- 3) Pôsti se zapovedane postne dni, namreč: štiridesetdanski post, kvaterne in druge zapovedane postne dni; zdèrži se tudi ob petkih in sobotah mesnih jedí.
- 4) Spovej se svojih grehov postavljenemu spovedniku vsaj enkrat v letu, in o velikonočnem času prejmi sveto Rešnje Teló.
- 5) Ne obhajaj ženitve ob prepovedanih časih.

Ali smo dolžni tudi cerkvene zapovedi spolnovati? Dolžni smo jih spolnovati, ker nam je Kristus sam zapovedal cerkev poslušati in njeni oblasti pokorni biti. Rekel je: „Kdor cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevérník in očiten grešnik.“

D. Od svete maše.

Kaj nam zapoveduje druga cerkvena zapoved? Vsako nedeljo in vsak zapovedan praznik s spodobno pobožnostjo pri sv. maši biti.

Kdo je sveto mašo postavil? Jezus Kristus jo je postavil pri zadnji večerji.

Kako je Jezus Kristus sveto mašo postavil? 1) Vzel je kruh v svoje svete roke, ga posvetil in učencem dal rekoč: „To je moje Teló; jejte vsi od tega.“ 2) Potem je vzel kelih z vinom, ga je posvetil in učencem dal rekoč: To je kelih moje kerví; píte vsi iz njega.“ 3) Jim je naročil in zapovedal: „To storíte v moj spomin.“

Kje se ta spomin sedaj obhaja? Na altarji pri sveti maši se ta spomin obhaja, ko mašnik v imenu Jezusovem in z njegovo besedo premené kruh v Teló, in vino v kri Jezusovo, to potem sami zavživajo, in vernim zavživati dajo.

Kdo opravlja daritev svete maše? Nevidno se Jezus Kristus sam na altarji nebeškemu Očetu daruje, kakor nekdam na križu; vidno pa mašnik to daritev opravlja.

Za koga se daritev svete maše daruje? Daruje se za žive in mertve.

Kakšen razloček je med daritvijo Jezusa Kristusa na križu in pa daritvijo svete maše? Sveta maša je ravno tista daritev, ktero je Jezus Kristus na križu opravil; razloček je le v tem, da je Jezus Kristus na križu svojo kri prelil, in je bila kervava daritev, — pri sveti maši pa se njegova kri več ne prelija, je torej nekervava daritev.

Kaj je sveta maša? Sveta maša je nekervava daritev nove zaveze, vedni spomin kervave daritve, ktero je Jezus Kristus na križu opravil.

Kako moramo biti pri sveti maši? Pazno, ne razmišljeno, — pobožno, da imamo svoje misli in želje pri Bogu — in spodobno, da se lepo, s spoštovanjem obnašamo.

Kteri so nar imenitniši déli svete maše? Evangelij, darovanje, povzdigovanje in sv. obhajilo.

Kaj moramo pri teh delih svete maše posebej storiti? 1) Pri evangeliji, ko vstanemo in se pokrižamo, moramo misliti, da smo dolžni nauke svetega evangelija poslušati, znati, in po njih živeti. — 2) Pri darovanji, kadar se kelih odgerne, moramo z mašnikom darí na altari Boga darovati, z njim zediniti svoje misli in želje,

ter tudi sami sebe, dušo in teló, in vse kar imamo, Bogu izročiti. — 3) Pri povzdigovanji, kadar se kruh v Teló, in vino v kri Jezusovo premení, in povzdigne, moramo Jezusa Kristusa moliti, se na persi terkati in spoznati, da smo grešniki, smerti krivi, ki jo je Jezus za nas prestal; torej moramo svoje grehe obžalovati, ter vero, upanje in ljubezen obuditi. — 4) Pri zavživanji ali sv. obhajilu se trikrat na persi poteramo rekoč: „Gospod! nisem vreden, da greš pod mojo streho; ampak rêci le besedo, in ozdravljena bo moja duša.“ Ko se potem povžije presveto Rešnje Teló, moramo, ako sami ne gremo k sv. obhajilu, vsaj v duhu se obhajati, to je, moramo želje imeti, da bi sveto Rešnje Teló vredno prejeli.

Kaj smo ob nedeljah in zapovedanih praznikih tudi dolžni poslušati? Pridigo in keršanski nauk smo dolžni zvesto poslušati, in natanko spolnovati.

E. Od zakramenta svetega kersta.

Slišali ste že, da je sveti kerst prvi in narpotrebniši zakrament — ali še veste, zakaj? Ker mora človek keršen biti, preden zamore kak drug zakrament prejeti; in ker brez kersta ne more nihče zveličan biti.

Kaj se zadobí pri svetem kerstu?

1) Odušenje izvirnega greha in vsih drugih pred kerstom storjenih grehov, in vsih časnih in večnih kazni. 2) Posvečujoča gnada Božja, da smo Božji otrôci, in dédiči ali deléžniki večnega zveličanja. 3) Kteri sv. kerst prejmejo, gredó v cerkev Božjo, so udje Kristusovi in svete Cerkve. 4) Sveti kerst vtisne duši neizbrisljivo znamenje; zato se svetí kerst ne sme več kakor enkrat prejeti.

Kdo sme kerševati? V sili smé vsak človek kerševati; kadar pa sile ni, imajo le škofje in fajmoštri in z njih pripušenjem tudi drugi duhovni pravico kerševati.

Kaj mora storiti, kdor keršuje? Kdor keršuje, mora namen ali misli imeti, tako kerstiti, kakor je Kristus zapovedal; — mora človeka, ktereга keršuje, s pravo vodo oblití; — mora med oblivanjem te besede izgovoriti: „Jaz te kerstim v imenu Očeta in Sina in svetega Duha.“

Komu se mora odpovedati, pa kaj mora skleniti in obljubiti, kdor hoče keršen biti? Odpovedati se mora hudiču in njegovemu napuhu ali posvetni nečimernosti, in hudobnim delom ali pregreham; obljubiti pa mora, da hoče vse vervati, kar nas sv. katoliška Cerkve učí, pa po keršanski veri tudi pobožno živeti. To je kerstna

obljuba. Ako jo bo spolnoval, mu pa Bog za to obljubi svojo gnado in večno zveličanje. To pa se imenuje kerstna zavéza.

Kdo pri kerstu namesti otrók to obljubi? Botri in botre namesti otrók to obljubijo, ter obljubo storé v imenu otrók.

Ali smo dolžni to po botrih storjeno obljubo spolnovati? Vsi smo pred Bogom dolžni to obljubo spolnovati, ker je storjena v našem imenu, nas torej véže ravno tako, kakor bi jo bili sami storili. Zató se pa tudi spodobi, da vsak svojo kerstno obljubo večkrat ponóví, in sicer: 1) kakor hitro k pameti pride; 2) pred sveto birmo; 3) ob dnevu svojega rojstva in svojega godú; 4) večkrat v življenji, posebno pred spovedjo in pred svetem obhajilom.

Kakšne dolžnosti imajo botri in botre? Imajo dolžnost, tiste, katerim so botri, v keršanski veri prav učiti in k pobožnemu življenju napeljevati, zlasti kadar jim starši pomerjó ali pa dolžnost svojih ne spolnujejo.

Kaj imajo botri in botre prec po opravljenem kerstu storiti? Imajo z duhovnom vred pred altarjem poklekniti, za vse otroku podeljene milosti Boga zahvaliti, in ga gnade prave stanovitnosti za otroka prositi.

Zakaj se pri svetem kerstu vsakemu dá posebno imé svetnika ali svetnice? Zató da ima vsak pri Bogu posebnega pomočnika in zgled pobožnega življenja, po katerem naj se ravna, da v nebesa pride. Zató se pa tudi spodobi, da se svojim kerstnim patronom ali pomočnikom vsak dan lepo priporočamo.

Nikoli ne pozabi, kaj si Bogu za gnado svetega kersta dolžan in kaj si mu obljubil; ponôvi večkrat, ako le moreš, vsako nedeljo, svojo kerstno zavézo in storjeno obljubo; in čisto ohrani lepo obleko nedolžnosti, ki si jo pri svetem kerstu prejel!

F. Od zakramenta svete birme.

Kdaj so bili aposteljni in učenci Jezusovi v veri poterjeni? Aposteljni in učenci Jezusovi so bili Binkoštni praznik od svetega Duha v veri poterjeni.

Pri katerem zakramentu so bili tudi drugi kristjani že ob času aposteljnovid svetega Duha v veri posebno poterjeni? Pri zakramentu svete birme, ki ga je Jezus postavil za poterjenje v veri.

Kdo je perve kristjane birmoval? Perve kristjane so aposteljni birmovali.

Kdo ima dan današnji oblast birmovati? Dan današnji imajo to oblast škofje, ker so pravi nasledniki aposteljnovid.

Kako škof birmujejo? Škof z razprostrenimi rokami nad birmanci molijo in prosijo, da bi sveti Duh k njim prišel. Potem pomažejo vsacega birmanca na čelu s svetim mazilom rekoč: „Zaznamnjam te z znamenjem svetega križa, in poterdim te z mazilom zveličanja v imenu Očeta in Sina in svetega Duha.“ Nató ga nekoliko na lice vdarijo v znamenje, da naj po sveti veri stanovitno živí in jo brez strahu očitno spoznava, in da naj pripravljen bo, zavolj Jezusovega imena vse zopernosti, zaničevanje in preganjanje, tudi smert raji prestati, kakor pa sveto vero zatajiti, se je sramovati ali ji nezvest postavi.

Kaj se tedaj prejme pri sveti birmi? Pri sveti birmi se 1) prejme pomnoženje posvečujoče gnade Božje, in še posebno poterjenje v veri, da jo zamoremo do smerti stanovitno spoznati in po nji živeti. 2) Duši se vtisne neizbrisljivo znamenje; torej se tudi sveta birma ne more več kakor enkrat veljavno in brez greha prejeti.

Zakaj se tudi k sveti birmi botri jemljejo? K sveti birmi se botri jemljejo, ker imajo potem dolžnost, birmance opominjati in napeljevati, da sveto vero stanovitno spoznajo in po nji živé. K temu se zavežejo botri, ko otroku na desno ramo položé svojo roko.

Kako se je takemu, ki se že svoje pameti zavé, treba pripravljati k zakramentu svete birmе? 1) Mora v vernih resnicah, in posebno od tega zakramenta, ki ga ima prejeti, dobro podučeni biti. 2) Mora v gnadi Božji biti, in če ima kak smerten greh, prej k spovedi iti, in v zakramentu svete pokore odpušenje zadobiti. 3) Z molitvijo in z družimi dobrimi déli k vredni prejetvi tega zakramenta pripravljati se.

Kaj je še o birmovanji storiti in skrbeti? 1) Botri naj z birmanci goreče molijo in prosijo za darove svetega Duha. 2) Birmanci naj obljubijo Bogu, da hočejo biti in ostati dobri kristjani do konca svojega življenja. 3) Morajo biti tudi še pričujoči, kadar škof po birmovanji spred altarja poslednji blagoslov za birmance podelijo.

Kteri so darovi svetega Duha? So ti: 1) dar modrosti, 2) dar umnosti, 3) dar svéta, 4) dar moči, 5) dar učenosti, 6) dar pobožnosti, 7) dar strahu Božjega.

Kaj je po sveti birmi storiti? Po sveti birmi je treba Boga ponižno zahvaliti za prejete milosti in darove svetega Duha, — tisti dan posebno v molitvi in pobožnosti preživeti, — potem pa z Božjo pomočjo zoper hudo poželenje, zoper satana, in zoper zapeljivi svét serčno in stano vitno vojskovati se. „Kdor bo do konca stanovit, bo zveličan“, pravi Jezus.

G. Od zakramenta svete pokore.

Kje nam bodo grehi odpušeni, ki jih po svetem kerstu storimo? Po svetem kerstu storjeni grehi se nam v zakramentu svete pokore odpušajo.

Za ktere je zakrament sv. pokore potreben? Za vse tiste, ki po svetem kerstu hudo ali smertno grešijo.

Kdo ima oblast, v tem zakramentu grehe odpušati? Škofje in mašniki imajo v Jezusovem imenu oblast, vernim na zemlji grehe odpušati, ker so nasledniki aposteljniov in učencev, ki so to oblast od Jezusa prejeli za vse čase.

Ko se je Jezus po svojem vstajenji aposteljniov prikazal, jim je rekel vsim skupaj: »Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljem«. Potem je vanje dihnil rekoč: »Prejmite svetega Duha; katerim boste grehe odpustili, so jim odpušeni, in katerim jih boste zadržali, so jim zadržani.« Jan. 20, 21 — 23. S temi besedami je Jezus zakrament svete pokore postavil, ter svoji sveti Cerkvi oblast izročil, vernim na zemlji grehe odpušati. Kar je aposteljniov rekel, velja torej ravno tako vsim njih naslednikom, škofom in mašnikom — za vse čase.

Koliko reči je potrebnih k zakramentu svete pokore, da se nam grehi odpustijo? Da se nam v sveti pokori grehi odpustijo, je treba pet reči opraviti ali dopolniti, in te so: 1) Izpraševanje vesti;

- 2) kesanje ali grevenga; 3) terdni sklep; 4) spoved; 5) zadostovanje.

Še bolje, umevniše in rabniše je za otroke, pa tudi za druge neučene in priproste ljudi, ako se teh pet k sveti pokori potrebnih reči tako zapomnijo in navadijo: 1) Moramo svojo vest natanko izprašati, ali vse svoje grehe premisliti; 2) nam mora biti žal, ker smo z grehom Boga razžalili; 3) moramo skleniti (si naprejvzeti), da ne bomo več greha delali; 4) moramo iti k spovedi in se vsih svojih grehov čisto obtožiti; 5) moramo za grehe naloženo pokoro zvesto opraviti.

1. Koga moramo v pomoč poklicati, predin vest izprašujemo? Svetega Duha moramo v pomoč poklicati, da bi nas razsvetlil in nam dal spoznati, kaj in kako smo grešili.

Kadar se za spoved pripravljaš, najpred doma poklekni in mōli tako le: «Pridi, sveti Duh! in razsvetli me, da svoje grehe prav spoznam, iz serca obžalujem, se jih odkritoserčno spovem, in resnično poboljšam. Amen.» Nató mōli «Očenaš» in «Češena Marija.»

Kakó vest prav izprašujemo? Da vest prav izprašujemo, moramo premišljevati, ali smo se pregrešili soper katero Božjo ali zoper cerkveno zapoved — v poglavitnih grehih, zoper svetega Duha, v vnebovpijočih ali tudi ptujih grehih — ali smo dolžnosti svojega stanu prav spolnili, ali ne — ali smo grešili z mislijo, z željami, z besedo, z djanjem, ali z zamudo in opušenjem dobrih del.

Kadar začneš vest izpraševati, najpred premisli, kdaj si bil zadnjič pri spovedi, ali si bil pri svetem obhajilu ali ne, ali si se čisto spovedal in naloženo pokoro natančno opravil. — Da se otróci navedijo, vest prav izpraševati in se prav spovedovati, naj se tako izprašujejo in v ti versti potem obtožujejo: V prvi Božji zapovedi: Si molil vsak dan zjutraj, zvečer, pred jedjo in po jedi, in kadar je k molitvi zvonilo? Ali kdaj nisi lepo molil — morebiti dremotno in razmišljeno, da nisi nič vedil, kaj moliš? V drugi zapovedi: Si Božje imé, Maríno imé, imena svetnikov ali svetih rečí nespremišljeno, nemarno, ali celò v jezi izgovarjal? Si kdaj zaklel? se rotil? kakó? kolikrat? V tretji zapovedi: Ali kako nedeljo ali zapovedan praznik nisi bil pri sv. maši? ali si jo po nerodnosti zamudil? Ko si pasel, in kadar nisi mogel k sveti maši — ali si ob nedeljah in praznikih molil tam tisti čas mašne molitve ali vsaj sv. rožni venec? Si hodil tudi k keršanskemu nauku in litanijam, da si le smel in mogel? Si v cerkvi vselej zvesto poslušal in lepo molil? Si se v cerkvi kdaj nespodobno obnašal? V četerti zapovedi: Ali si za starše in učenike molil? Si jim kdaj nagajal in jezikal? Si jih jezil in žalil? Jih nisi vselej vbogal? kolikrat ne? V peti zapovedi: Si bil termast in jezen? Si koga zmerjal, kamnjal ali tepel? Si koga v kaj hudega ali nespodobnega napeljeval? Si živali terpinčil, pretepal? gerdo ali neusmiljeno z njimi ravnal? V šesti in deveti zapovedi: Si se z hudobnimi otróci pečal? Si kaj nespodobnega mislil? — gledal? — poslušal? — pel ali govoril? — kaj nespodobnega pripustil? ali počél? sam? ali s kom drugim? domá? ali na paši? V sedmi in deseti zapovedi: Si bil sladkosnédin, in skrivaj rad pojedal? sadje in druge take rečí skrivaj jemal? kaj družega komu vzel? najdene

reči obderžal? živino v škodo spustil? ali kako drugo škodo komu naredil? V osmi zapovedi: Si se lagal? si od drugih brez potrebe slabo govoril? si koga po krivem tožil? ali krivo dolžil? V cerkvenih zapovedih: Si ob petkih in drugih postnih dnevih meso jedel? V poglavitnih grehih: Si bil prevzeten, nečimern? si bil lakomen ptujih reči? si bil komu nevošljiv? Si kdaj požrešno, nezmerno jedel ali pil? Si bil len ali tožljiv za molitev, za Božjo službo? Si se od zadnje spovedi kaj poboljšal?

2. Kaj je kesanje ali grevenga? Je serčna žalost, da smo Boga, nar ljubeznjivšega, neskončno svetega, narboljšega Očeta razžalili, in se njemu zamérili.

Kaj moramo storiti, da bomo pravo žalost nad grehi imeli? 1) Moramo Boga prositi, da nam s svojo gnado pomaga k pravemu kesanju; 2) moramo premisliti, da smo si z grehom kazni Božjo in pogubljenje zaslužili; 3) si moramo k sercu vzeti, da je Jezus zavolj naših grehov grozovito terpel, in na križu umerl; 4) moramo živo se spomniti, da z grehom Boga nar ljubeznjivšega, narvečega dobrotnika, narboljšega očeta razžalimo.

Vsak si mora posebno prizadjati, da bo pravo kesanje nad svojimi grehi imel, naj si bodo grehi veliki ali mali; ker brez pravega kesanja ne more biti noben greh odpušen.

Kdaj je treba to kesanje ali grevengo obuditi? Pravo kesanje nad vsemi svojimi grehi je treba obuditi vselej pred spo-

vedjo ali vsaj pred podeljenjem svete odveze. Popolnoma kesanje pa je vsakemu treba še obuditi, kadar je v kaki smertni nevarnosti, pa tudi, kadar je smerten greh storil, pa se precej spovedati ne more. Prav dobro je, popolnoma kesanje vsak večer obuditi, predin spat gremo.

Kako se pravo kesanje obudí? Takó le:

„O moj Bog! vsi moji storjeni grehi so mi iz serca žal, ker sem tebe, svojega preljubeznjivega Boga, tebe, vso svetost in neskončno dobroto, ki te iz vsega serca ljubim, z njimi razžalil. Terdno sklenem, s tvojo gnado svoje življenje poboljšati, in vse, tudi smert raji preterpeti, kakor tebe, svojega Boga, tebe neskončno svetost in dobroto, še kdaj s kakem grehom razžaliti. Daj mi gnado, da spolnim ta svoj sklep. Tega te prosim po neskončnem zasluženji tvojega Božjega Sina, našega Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa. Amen.“

3. Kaj moramo skleniti (ali si naprej vzeti)? Da se hočemo vsih grehov in slabih priložnost skerbno varovati, ptuje blago poverniti, storjeno škodo po môči poravnati, narejeno pohujšanje popraviti, vsim sovražnikom in razžalnikom iz serca odpustiti, in vse dolžnosti svojega stanú natanko spolnovati.

Kdor nima resnične volje, vse to storiti, poravnati in spolnovati, takemu mašnikova odveza nič ne po-

maga, mu pri Bogu ni odpušeno, ter je zadolženje njegovo še hujše.

Kaj nam je storiti, da bomo imeli resnično voljo, poboljšati se in vse to dopolniti? 1) Moramo Boga prositi, da bi nam k temu svojo gnado dal; 2) moramo večkrat premišljevati, da se z grehom gnada Božja zgubi, ki je veliko več vredna, kakor vse časne dobrote, in da je greh večí hudo, kakor vse časne nesreče.

4. Kaj je spoved? Spoved je skesano obtoženje vsih svojih grehov pred mašnikom, da bi od njih odvezo dobil.

Koliko grehov se moramo spovedati? Vsih, kolikor vemo, da smo jih storili; ako bi kak velik greh zamolčali, bi spoved nič ne veljala, in bi s tem še nov smerten greh storili.

Kakó moramo pri spovedi smertne grehe povedati? Po številu in po okoljčinah, kje, kakó in kolikokrat smo jih storili.

Kaj mora storiti, kdor bi bil kak smerten greh pri spovedi zamolčal? Mora razodeti, pri koliko spovedih ga je zamolčal in od tistega časa vse spovedi ponoviti, pa tudi povedati, če je v tem stanu sv. obhajilo ali še druge svete zakramente prejemal.

Kaj pa je storiti, ako se kdo velikega greha spovedati pozabi? Ako se ga

spomni pred svetim obhajilom, naj se — če je mogoče — k spovedniku poverne in ga pové; ako pa to ni mogoče, ali pa če se ga spomni še le po svetem obhajilu, naj pa serčno žalost ali grevengo nad pozabljenem grehom obudí, in ga pri prihodnji spovedi pové.

Kakó se spoved začne? Predin se grešnik začne spovedovati svojih grehov, mora poklekniti, pokrižati se in spovedniku rêči: „Prosim, duhovni oče, svetega blagoslova, da se svojih grehov prav in čisto spovém. — Jaz, ubogi grešnik, se spovem Bogu vsegamogočnemu, Marii, materi Božji, vsim ljubim svetnikom, in vam, častitljivemu mašniku, Božjemu namestniku, da sem po svoji zadnji spovedi, ki je bila . . . (povej, kdaj?), velikokrat in obilno grešil v mislih in željah, z besedo, z djanjem in z opušenjem dobrih del; posebno se pa obtožim, da sem . . . (sedaj povéj svoje grehe).“

Kakó se spoved sklene? Sklene se s temi besedami: „Ti in vsi moji drugi grehi, ki se jih spomnim ali ne, ki sem jih ali sam storil, ali pa kriv bil, da so jih drugi storili, so mi iz serca žal, ker sem preljubeznjivega in neskončno svetega Boga z njimi razžalil. Terdno sklenem, nič več ne grešiti, in vsih grešnih priložnost se varovati. Prosim, duhovni oče, za potreben nauk, za zveličavno pokoro in za sveto odvezo, če sem jé vreden.“

Kaj mora grešnik potem storiti? Ako je kaj vprašan, mora odkritoserčno in ponižno odgovarjati — nauke in opomine, ki mu jih dajejo, in pokoro, ki mu jo naložijo, dobro si zapomniti, potem pa po naročilu storiti in opravljati.

Kaj mora grešnik storiti, precej ko od spovednice pride? Mora pred altar poklekniti, za odpušanje grehov in gnado Božjo se Bogu zahvaliti, ga prositi potrebne pomoči k pravemu poboljšanju, pa mu tudi obljubiti, da se hoče resnično in skerbno greha varovati, ter nauke in opomine spovednikove prav spolnovati.

5. Kakó smo dolžni, za grehe zado-
stovati ali naloženo pokoro opravi-
viti? Brez odlašanja, kakor hitro je mogoče,
in pa zvesto in ob tistem času, kakor nam
je naloženo.

Ali je že dosti, da le od spovednika
naloženo pokoro opravimo? Ni še
dosti, temuč si moramo prizadjati, da v za-
dostovanje za grehe še druge dobre dela
radovoljno opravljamo, nadloge in težave v
duhu pokore voljno prenašamo, in da se
tudi cerkvenih odpustkov vdeležujemo.

Kaj prejmemo v zakramentu svete po-
kore? Ako teh pet reči k sveti pokori
potrebnih prav opravimo, v tem zakramentu

prejmemo: 1) Odpušenje grehov; 2) odpušenje večnih kazni; 3) posvečujočo gnado Božjo; 4) mir vesti.

Kdaj in kolikokrat pa je potreba k spovedi iti? 1) Kakor hitro v kak smerten greh pademo — brez odlašanja; 2) večkrat v letu zavolj malih grehov — da se jih bolj varujemo in v velike ne pademo; 3) posebno pa o velikonočnem času — zavolj cerkvene zapovedi; pa tudi v nevarni bolezni smo dolžni sveto spoved zvesto opraviti — ako je le mogoče.

Pojdi rad in pogosto k sveti spovedi; prizadevaj si pa vselej, da se prav in dobro spoveš, in po spovedi tudi resnično poboljšaš.

Kaj so pa odpustki? Odpustki so odpušenje časnih kazni, ktere bi po odpušenem grehu ali v sedanjem življenji ali pa po smerti v vicah morali še terpeti.

V zakramentu sv. pokore bodo z grehi vred tudi večne kazni ali štrafenge odpušene, časne pa ne vselej; v odpušenje časnih kazni, ki bi jih po odpušenih grehih na tem svetu ali pa po smerti v vicah terpeti imeli, nam sveta Cerkev z odpustki pomaga.

Kaj gre katoliškemu kristjanu od odpustkov verovati? 1) Da je sveta Cerkev od Jezusa Kristusa oblast prejela odpustke deliti; 2) da je za nas prav

dobro in koristno, cerkvene odpustke dobivati.

Kdo ima oblast cerkvene odpustke deliti? Sveti oče, Rimski papež, imajo to oblast za vso katoliško Cerkev po vsi zemlji; nekaj odpustkov zamorejo tudi škofje deliti — pa le v svojih škofijah.

Kolikeri so odpustki? Odpustki so dvojni: eni so popolnoma, eni pa nepopolnoma. — Popolnoma odpustki so odpuščenje vsih časnih kazni, ki jih je grešnik zaslužil. Nepopolnoma so pa tisti odpustki, v katerih se le nekaj tistih časnih kazni odpusti.

Od kod imajo odpustki svojo moč in veljavo? Iz neskončnega zasluženja Jezusa Kristusa, in pa iz zasluženja Marije in družih svetnikov.

Kaj nam je treba storiti, da smo odpustkov deležni? Je treba 1) da smo v gnadi Božji; ako pa nismo, da jo poprej po dobri spovedi zadobimo; in 2) da vse zvesto spolnimo, kar nam sveta Cerkev v zadobljenje odpustkov veléva.

Imej v časti in v čislih svete odpustke, in si prizadevaj, da jih prav veliko in vredno zadobivaš zase, pa tudi za verne duše v vicah, za ktere jih tudi lahko Bogu daruješ.

H. Od zakramenta presvetega Rešnjega Telesa.

Ali še veste, kaj je Jezus na večer pred svojim terpljenjem — to je, véliki četertik — pri zadnji večerji postavil? Postavil je zakrament svetega Rešnjega Telesa in daritev svete maše.

Ali tudi še veste, kako je Jezus zakrament svetega R. Telesa postavil? — Ko je kruh posvetil, in nad njim rekel: „to je moje telo!“ kaj se je s tem zgodilo? Kruh se je nevidoma spremenil v pravo teló Jezusa Kristusa. — In ko je vino posvetil, in nad njim rekel: „to je moja kri!“ kaj se je s tem zgodilo? Vino se je nevidoma spremenilo v pravo kri Jezusa Kristusa. Ker je to spremenjenje nevidoma se zgodilo, so le podobe kruha in vina ostale.

Ali je Kristus tudi drugim dal oblast, kruhin vino spreminjati v njegovo sveto teló in v njegovo sveto kri? Dal je to oblast apostelnom in vsim njih naslednikom, škofom in mašnikom, ko je rekel pri zadnji večerji: „To delajte v moj spomin!“

Kako so aposteljni in učenci to Jezusovo povelje spolnovali? So se po prihodu svetega Duha z vernimi k Božji

službi zbirali, so kruh in vino z Jezusovimi vsegamogočnimi besedami v njegovo teló in njegovo kri spreminjali, so to nebeško jed sami zavživali, in tudi vernim zavžiti dajali, ter so to delali v hvaležni spomin Jezusa Kristusa.

Pri katerem svetem opravilu pa škofje in mašniki po ti prejeti oblasti ravnaajo? Pri sveti maši škofje in mašniki ravno to opravljajo, kar je storil Jezus pri zadnji večerji, ter v njegovem imenu in z njegovimi besedami — „to je moje teló“ — „to je moja kri“ — pri povzdigovanji spreminjajo kruh in vino v njegovo teló in njegovo kri, to presveto jed sami zavživajo, in tudi vernim delijo, kateri so za to pripravljeni.

Tedaj po povzdigovanji ni več kruh in vino na altarji? Ni; temuč je na altarji živo teló in živa kri Jezusa Kristusa v podobah kruha in vina.

Kaj je to: podobe kruha in vina? To je vse to, kar pri tem zakramentu s telesnimi očmi in občutki vidimo in občutimo.

V tem zakramentu vidimo le belo podobo kruha in podobo vina v kelihu; po veri pa vemo, da to ni ne kruh in ne vino, ampak živo teló in živa kri Jezusa Kristusa. To je Božja, čudapolna skrivnost, ki jo moramo le verovati in moliti!

Kaj je tedaj zakrament svetega Reš-njega Telesa? Je nar svetejši zakrament,

je pravo teló in prava kri našega Gospoda Jezusa Kristusa v podobah kruha in vina.

Ali je v podobi kruha samo teló Jezusovo, in v podobi vina samo kri Jezusova? V podobi kruha je živo teló Jezusovo, in torej tudi njegova kri in njegova duša in njegova Božja natora pričujoča; v podobi vina je živa kri Jezusova, in torej tudi njegovo teló in njegova duša in njegova Božja natora pričujoča. V vsaki podobi, in v vsakem, tudi narmanjšem delu vsake podobe je tedaj Jezus Kristus ves pričujoč, kakor Bog in človek, z dušo in s telesom, s kervjo in z mesom.

Ker Jezus Kristus nič več ne more umreti, zato se tudi njegovo mesó in kri, njegova duša in teló nič več ne more ločiti, ne razkrojiti. Kadar mašnik sveto hostijo prelomijo ali razdelijo, prelomijo in razdelijo le podobe; teló Kristusovo pa v vsakem delu celo, nerazdeljeno in živo ostane — zedinjeno z njegovo kervjo in dušo, ter z njegovo Božjo in človeško natoro.

Kaj se iz vsega tega učimo? 1) Da smo dolžni Jezusa Kristusa v tem presvetem zakramentu ponižno moliti. 2) Da tisti, kateri ta presveti zakrament le v eni podobi ali le tudi en košček svete hostije zavžije, ne le Jezusovo teló, ampak tudi njegovo kri zavžije, ter celega Jezusa Kristusa prejme kot Boga in človeka. 3) Da Jezus Kristus v podobah kruha in vina pričujoč ostane, dokler podobe niso spremenjene.

Zakaj je Jezus zakrament svetega Rešnjega Telesa postavil? 1) V spomin svojega terpljenja in svoje smerti. 2) Da daje našim dušam živež za večno življenje.

Kakó se pravi svetemu opraviilu, pri katerem zakrament svetega Rešnjega Telesa prejémamo? Temu svetemu opraviilu se pravi sveto obhajilo.

Ali smo dolžni zakrament svetega Rešnjega Telesa prejemati? Dolžni smo prejemati ga, ker je ta zakrament v to postavljen, da bi bil našim dušam živež za večno življenje. „Kdor jé moje mesó in pije mojo kri, ima večno življenje, in jaz ga bom obudil poslednji dan“, je rekel Jezus (Jan. 6, 55.).

Kdaj smo dolžni prejemati zakrament svetega Rešnjega Telesa? Po cerkveni zapovedi smo dolžni ta zakrament prejeti vsaj enkrat v letu, in sicer o velikonočnem času. Pa tudi v smertni nevarnosti — ako je le mogoče — smo dolžni ga prejeti, da nam je v popotnico za večno življenje. — Sveta Cerkev pa želi, da bi verni ta sveti zakrament tudi sicer večkrat med letom prejemali, ker je dušni živež in posebno dober pripomoček k svetemu življenju.

Mladenči in deklice! vaša nedolžnost in čistost je med svetom zlasti v veliki nevarnosti; vi ste tedaj

še posebno potrebni pogostnejega sv. obhajila ter Božje pomoči, da bi se greha obvarovali, skušnjave premagali in gnado Božjo ohranili. — V ti zadevi naj se sploh vsak po tem ravna, kakor spovednik previdijo, svetujejo ali naročajo. »Jaz sem vinska terta, pravi Kristus, vi ste mladike; brez mene nič ne premorete.« — »Kdor vživa moje mesó in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem« (Jan. 6, 57.).

Ktere gnade zadobimo, če sveto obhajilo vredno prejmemo? 1) Posvečujoča gnada Božja se v nas ohrani in pomnoži. 2) Se z Jezusom natanko sklenemo in zedinimo. 3) Mali grehi so nam odpušeni. 4) Nam daje moč, hudo nagnjenje premagovati, greha se varovati in dobro delati. 5) Prejmemo zastavo večnega življenja in častitljivega vstajenja.

Kaj moramo storiti, da zakrament sv. R. Telesa vredno prejmemo? Se moramo k temu na duši in na telesu prav in skerbno pripraviti.

Kakó se moramo na duši pripravljati? Na duši se moramo pripravljati s čisto vestjo, da smo brez smertnega greha, to je, v gnadi Božji — in pa s pobožnem srcem, da živo premislimo, kaj v tem zakramentu prejmemo.

Kaj mora storiti, kdor ima kak smerten greh nad seboj? Se ga mora izserca skesati in čisto spovedati, in še le potem, kadar od mašnika sveto odvezo za-

dobí, zakrament svetega Rešnjega Telesa prejeti.

Kaj storí, kdor védoma v smertnem grehu prejme sv. obhajilo? Tak človek nov velik greh ter rop Božji storí, nar svetejši Zakrament v sodbo in pogubljenje prejme, ker se nad Jezusom Kristusom strašno in tako hudo pregreší, kakor Juda Iškarjot, ki ga je izdal. Bog nas varuj take hudobije!

Kako se moramo s pobožnem srcem za sv. obhajilo pripravljati? 1) Moramo presveto Rešnje Teló ponižno moliti. 2) Že zvečer pred svetem obhajilom in zjutraj, ko vstanemo, hvaležno misliti v terpljenje in smert Jezusa Kristusa, in zavolj njega svojemu bližnjemu vse razžaljenje iz serca odpustiti. 3) Vero, upanje, ljubezen in serčne želje obuditi do Jezusa v tem zakramentu pričujočega.

Kakó se moramo k svetemu obhajilu na telesu pripravljati? 1) Moramo — če nismo nevarno bolni — od polnoči teš biti; 2) v čedni in spodobni obleki in z vsem spoštovanjem k Božji mizi poklekniti.

Kaj je treba storiti, kadar se pred svetem obhajilom očitna spoved (Konfiteor) móli? Takrat je treba natihoma še žalost nad svojimi grehi in goreče želje po Jezusu v sebi obuditi.

Kaj moramo storiti, kadar mašnik sveto Hostijo kažejo? Jo moramo ponižno moliti, in se na persa terkati, rekoč: „Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho, ampak rêci le z besedo, in ozdravljena bo moja duša.“

Kakó moramo sveto Rešnje Telo prejeti in vžiti? Moramo glavo nekoliko vzdigniti, usta spodobno odpreti, jezik na spodnjo ustnico djati, bukvice ali pa bel pert, če je pri rokah; pred-se postaviti — če tega ni, pa roke na persih sklenjene k sebi deržati — ter sveto Hostijo ponižno prejeti in zavžiti. Če se sveta Hostija ust prime, je ne smemo s perstom, ampak le z jezikom odločiti, ter naravnost povžiti.

Kaj moramo po svetem obhajilu storiti? Moramo 1) Jezusa Kristusa zahvaliti za tolikošno dobroto, da se je ponižal k nam priti; 2) ga ponižno moliti; 3) mu obljubiti, da bomo svoje življenje po njégovem nauku in zgledu vedno ravnali; 4) ga prositi, da naj s svojo gnado vedno v nas ostane; 5) vero, upanje in ljubezen obuditi in se njemu popolnoma izročiti; 6) vse svoje dobre sklepe ponoviti in ga pomoči prositi v vsih svojih dušnih in telesnih potrebah.

Kakó se spodobidan svetega obhajila preživeti? Tisti dan se spodobi še obilniše moliti, svete bukve brati in premišlje-

vati Božje resnice; če je le mogoče, tudi popoldan v cerkev iti, posvetnega šuma in razveselovanja posebno ogibati se, ter celi dan v posebni pobožnosti z Jezusom preživeti.

Stóri ta sklep, da hočeš, kolikorkrat ti bo mogoče in dovoljeno, k mizi Gospodovi približati se, in tako častljivo in tako pobožno, kolikor le moreš, presveto Rešnje Teló prejemati. Kadar si z Jezusom v tem zakramentu vredno zedinjen in sklenjen, takrat te bo tudi nargotovše uslišal, kar ga boš prosil. Prôsi ga torej po svetem obhajilu ne le pomoči v svojih lastnih potrebah, ampak môli takrat vselej še za svoje starše in učenike, za brate in sestre in druge soródnike, za vse dobrotnike, pa tudi za spreobrnjenje grešnikov, nevernikov, Judov, krivovercev in ločenih starovercev, v namen svetega Očeta papeža, za vse duhovske in deželske poglavarje, in za vse verne duše v vicah. Veliko boš izprosil, dosegel in zaslužil sebi in drugim — v zveličanje — ako to storíš in ubogaš! —

J. Od zakramenta svetega poslednjega olja.

Kaj je sveto poslednje olje? To je zakrament, v katerem bolnik po maziljenji s svetem oljem in po zapovedani mašnikovi molitvi večí gnado na svoji duši in včasih tudi pomoč na telesu zadobí.

Zakaj pravim o temu zakramentu s v. p o s l e d n j o olje? Zató, ker se med vsemi družimi zakramenti, kijih je naš Gospod Jezus Kristus svoji Cerkvi dal, kristjanu p o s l e d n j i č delí.

Komu se delí zakrament svetega poslednjega olja? Ta zakrament se delí le bolnikom v nevarni bolezni, in sicer, če je mogoče, dokler so še popolnoma pri zavednosti.

Kaj zadobí bolnik v svetem poslednjem olji? V tem zakramentu bolnik zadobí: 1) pomnoženje posvečujoče gnade Božje; 2) odpušenje malih in tudi tistih velikih grehov, katerih se bolnik ali ne spomni, ali od prevelike slabosti spovedati ne more, in se jih iz serca kesá; 3) odrešenje od hudih nasledkov ali nastopkov greha; 4) pomoč v skušnjavah in smertnih težavah; 5) večkrat tudi telesno zdravje, če je duši v zveličanje.

Kako se mora bolnik k zakramentu sv. poslednjega olja pripravljati? Pred vsem naj skerbí, da v zakramentu sv. pokore z dobro spovedjo gnado Božjo zadobí in sveto Rešnje Teló za popotnico prejme; če se pa ne more več spovedati, naj se vsaj resnično kesá svojih grehov. Mem tega naj ima živo vero in terdno zaupanje v Bogá, in naj se v njegovo voljo popolnoma izročí in vdá.

Kaj naj bolnik storí med maziljenjem s svetem oljem? Tisti čas naj svoje grehe obžaluje, in — z mašnikom v molitvi in duhu zedinjen — Boga ponižno prósi, da naj mu po tem svetem maziljenji in po svojem neskončnem usmiljenji vse odpustí,

kar se je s pogledom, s sluhom, z goltom in jezikom, z rokami in s hojo, in sploh s svojimi počutki pregrešil.

Se smé zakrament sv. poslednjega olja večkrat prejeti? Tolikrat se sme prejeti, kolikorkrat je človek v novi smertni bolezni.

Je bolnik, kadar nevarno zbolí, dolžan zakrament svetega poslednjega olja prejeti? Dasiravno ta zakrament ni tako potreben, da bi se brez njega ne móglo zveličanje doseči: je vendar kristjan v nevarni bolezni (tudi otròk, če je že zmožen grešiti) po misli veljavnih učenikov dolžan ga prejeti, zavolj tolikšnih gnad, ki se v njem zadobijo, in hudo bi se pregrešil, kdor bi ta zakrament zaničeval, ali ga — drugim v pohujšanje — prejeti zanemaril ali opustil.

Ako te ljubi Bog s hudo boleznijo obiše, prejemanja svetih zakramentov nikar do zadnjega trenutka ne odlašaj; sicer te lahko smert prehití, da ti še mogoče ne bo, mašnika do časa k sebi dobiti. — Kadar pa prejmeš zakrament svetega poslednjega olja, pa prôsi mašnika tudi za podelitev svetega apostoljskega blagoslova ali papeževega žegna, da zadobiš še popolnoma odpustek za zadnjo uro. Pri tem pa môli v namen svetega Očeta, ali — če tega že ne moreš — vsaj v sercu zakliči presveto imé »Jezus«; daruj Bogu svojo bolezen in smert za pokoro svojih grehov, ter zedini vse svoje terpljenje s terpljenjem Kristusovem — da ti bo vse v zadostenje in zasluženje pri Bógu! —

K. Od keršanske pravičnosti.

Kaj je keršanska pravičnost? Keršanska pravičnost je, varovati se hudega, dobro pa delati.

Kaj je pravo hudo? Edino pravo hudo je greh.

Kaj je greh? Greh je prostovoljno prelomljenje Božje ali cerkvene zapovedi.

Kolikér je greh? Greh je dvojin: 1) podedvani ali izvirni greh; 2) djanski greh.

Kaj je podedvani ali izvirni greh? To je tisti greh, ki smo ga od prvih staršev podedvali, ali kateri se iz prvih staršev v vse ljudi izvira.

Kaj je djanski greh? To je pa greh, katerega človek sam prostovoljno stori — z mislimi, z željami, z besedami, z djanjem, in z opušanjem tega, kar je dolžan storiti.

Kakošen razloček je med djanskimi grehi? Eni so veliki ali smertni, eni pa mali ali odpustljivi grehi; eni so lastni, eni pa ptuji grehi.

Kdaj stori človek smerten greh? Kadar v kaki veliki réči Božjo ali cerkveno zapoved prostovoljno prelomi, s čimur duhovno življenje ali posvečujočo gnado Božjo zgubi, in si večno pogubljenje zasluži.

Kdaj stori človek mal ali odpustljiv greh? Kadar v kaki majhni réči, ali ne

prav prostovoljno Božjo ali cerkveno zapoved prelomi.

Le greha se imamo bati čez vse; ker le greh je pravo in narveči hudo, veliko hujše kot vse, kar je hudega na svetu. To narbolj spoznamo, če prav premislimo 1) kazen zaverženih angeljev in naših prvih staršev; — 2) večno kazen peklensko, ki se zasluži z vsakem smertnem grehom; — 3) bitko terpljenje in smert, ki jo je Sin Božji zavolj naših grehov prestal.

Se nam je tudi malih grehov varovati treba? Tudi, 1) ker tudi mali greh vselej Boga razžali; 2) ker nam mali grehi gnade Božje sicer ne odvzamejo, pa jo vendar v nas pomanjšajo in oslabijo; 3) ker nam mali grehi časne kazni natégnejo, in nas sčasoma — če se jih ne varujemo — v velike grehe pripravijo.

Kaj so lastni grehi? So tisti grehi, ki jih sami storimo.

Kaj so ptuji grehi? So tisti grehi, ki jih sicer ne storimo sami, pa smo krivi, da jih drugi storé.

Kakó se djanski grehi še razdelujejo? Razdelujejo se tudi še: 1) v poglavitne (naglavne) grehe, ki so glave ali korenine veliko družih grehov; 2) v grehe zoper svetega Duha, s kterimi se gnada Božja, dar svetega Duha, zaničuje in zametuje; 3) v vnebovpijoče grehe, kterih hudoba v nebó vpije za kazen nad grešnikom; 4) v

ptuje grehe, kadar smo krivi, da drugi grešijo.

Poglavitni grehi so ti: 1) Napuh. 2) Lakomnost. 3) Nečistost. 4) Nevošljivost. 5) Požrešnost. 6) Jeza. 7) Lenoba.

Grehi zoper svetega Duha so ti: 1) Prederzno v Božjo milost grešiti. 2) Nad Božjo milostjo obupati. 3) Spoznani keršanski resnici se ustavljati. 4) Svojemu bližnjemu zavolj gnade Božje nevošljiv biti. 5) Do lepega opominovanja oterpnjeno serce imeti. 6) V nespokornosti terdovratno ostati.

Vnebovpijoči grehi so ti: 1) Radovoljni uboj. 2) Mutasti ali Sodonski greh. 3) Zatiranje ubožcev, vdov in sirot. 4) Delavcem in najemnikom zaslužek zadrževati ali utergovati.

Ptují grehi so ti: 1) V greh svetovati. 2) Drugim grešiti velévati. 3) V drugih greh privoliti. 4) Druge v greh napeljevati. 5) Drugih grehe hvaliti. 6) K grehu molčati. 7) Grehe spregledati. 8) Greha se vdeležiti. 9) Greh zagovarjati.

Ali je v zveličanje že dosti, le hudega varovati se? To še ni dosti, ampak se mora tudi dobro delati.

Kaj pa je dobro, ki se mora delati? Vse to, kar je po Božji postavi; to pa so čednosti in dobre dela.

Kolikére so čednosti, ki jih imamo spolnovati? So Božje in djanske čednosti.

Ktere so Božje čednosti? So čednosti, ki jih naravnost proti Bogu moramo imeti; te so: Vera, upanje in ljubezen. Vse druge so djanske čednosti.

Te tri Božje čednosti moramo vedno v sercu imeti, v djanji jih pokazati, pa tudi z besedo večkrat jih obuditi. — Prav kratko jih lahko takó obudiš: »O moj Bog! v tebe verujem, ker si večna resnica. O moj Bog! v tebe upam, ker si neskončno usmiljen. O moj Bog! ljubim te čez vse, ker si nar popolniši in neskončna dobrota.«

Ktere so poglavitne djanske čednosti? So té: 1) Modrost. 2) Zmérnost. 3) Pravičnost. 4) Serčnost.

Ktere čednosti nam je še treba spoznati in spolnovati? 1) Čednosti, ki so poglavitnim grehom nasproti; 2) čednosti in dolžnosti, ki jih je Jezus posebno priporočil; 3) zveličanske čednosti ali blagre, ki jih je Jezus na gôri učil.

Poglavitnim grehom so té čednosti nasproti: 1) Ponižnost; 2) dobrotljivost; 3) čistost; 4) ljubezen do bližnjega; 5) zmernost; 6) poterpežljivost; 7) gorečnost v dobrem.

Čednosti od Jezusa posebno priporočene so té: 1) Nar prej Božjega kraljestva in njegove pravice iskati. 2) Sam sebe zatajevati in premagovati. 3) Svoj križ nositi, to je, nadloge voljno terpeti. 4) Za Kristusom hoditi, to je, po njegovem zgledu se ravnati. 5) Krotak in ponižen biti. 6) Sovražnike ljubiti, jim dobro storiti in zanje moliti.

Zveličanske čednosti ali blagri Jezusovi so: 1) Blagor ubogim v duhu; njih je nebeško kraljestvo. 2) Blagor krotkim; zemljo bodo posedli. 3) Blagor žalostnim; potolaženi bodo. 4) Blagor lačnim in žejnim pravice; nasiteni bodo. 5) Blagor usmiljenim; usmiljenje bodo dosegli. 6) Blagor jim, kateri so čistega

serca; Boga bodo gledali. 7) Blagor mirnim; otrôci Božji bodo imenovani. 8) Blagor zavolj pravice preganjanim; njih je nebeško kraljestvo.

Kaj so dobre dela? So take dela, ktere so Bogu dopadljive, in kristjanu, ki jih opravlja, zaslužne za večno življenje.

Dobre dela so k zveličanju potrebne; ker vera brez dobrih del je mertva.

Kakó se morajo dobre dela opravljati? Dobre dela, da so Bogu dopadljive in nam v zasluženje, se morajo opravljati v stanu gnade Božje — radovoljno — in z dobrem namenom, zavolj Bogá.

Ktere so nar imenitniši dobre dela? So te trojne: 1) Moliti; 2) postiti se; 3) vbogajme dajati.

Kolikére dobre dela imamo pa bližnjemu skazovati? Dvojne; telesne in duhovne dela usmiljenja.

Telesne dela usmiljenja so te: 1) Lačne nasitovati. 2) Žejne napajati. 3) Popotnike sprejemati. 4) Nage oblačiti. 5) Bolnike obiskovati in jim pomoči. 6) Jetnike reševati. 7) Merliče pokopavati.

Duhovne dela usmiljenja so pa té: 1) Grešnike svariti. 2) Nevedne učiti. 3) Dvomljivcem prav svetovati. 4) Žalostne tolažiti. 5) Krivico voljno terpeti. 6) Razžalnikom iz serca odpustiti. 7) Za žive in mertve Boga prositi.

Ali more človek iz svoje moči dobre dela opravljati, kakoršne so k zveličanju potrebne? Ne more jih oprav-

ljati iz svoje moči, ampak le s pomočjo gnade Božje, za katero je treba prositi.

Vsako jutro, ko vstaneš, stóri sklep, da se hočeš čez dan zlasti svojega poglavitnega ali nar bolj privajenega greha skerbno varovati. Zvečer nad tem izprašaj svojo vest; ako si se pregrešil, serčno obžaluj, in skleni, kmalo spovedati se. — Stóri tudi vsako jutro dobri namen, in rêci: »O moj Bog! vse svoje misli, besede in dela tega dneva tebi darujem; naj bo vse le v tvojo čast!« — Nad vse drugo se boj, posvečujočo gnado Božjo zgubiti; ker ona je nar dražši dar Božji. Velikrat in priserčno prôsi Boga za gnado, da v dobrem do smerti stanoviten ostaneš! —

L. Od štirih poslednjih reči.

Ktere so štiri poslednje reči? Te so:

1) smert, 2) sodba, 3) pekel, 4) nebesa.

Kaj smert loči? Smert loči dušo od telesa.

Od kod je to, da moramo umreti? To pride po grehu, ki sta ga prva človeka v raji storila. Ko bi ne bilo greha, bi tudi smerti ne bilo.

Ali vemo, kdaj, kje in kakó bomo umerli? Tega ne vemo; to vé le sam Bog. Zató bodimo za smert vedno pripravljeni.

Kakó moramo za smert pripravljeni biti? S tem, da se greha skerbno varujemo, in dobre dela opravljamo.

- Kaj je pa z dušo človekovo ob smerti?
Duša živi naprej in bo vekomej živela, ker je neumerjoča.
- Po kom pa vemo, da je duša človeška neumerjoča? Jezus Kristus, Sin Božji, večna resnica, ki vse vé, ki ne more ne lagati ne goljufan biti, On je učil in zagotovil, da duša naša nikoli ne umerje, da je neumerjoča.
- Kam gre duša precej po smerti človekovi? Precej gre k sodbi.
- Kolikokrat bomo sojeni? Dvakrat; precej po smerti je posebna sodba, ker je vsaka duša posebej sojena, — in pa na sodnji dan, kadar bomo vsi vkupaj sojeni.
- Kam pride duša po prvi ali posebni sodbi? Ali v vice, ali v pekel, ali pa v nebesa, — kamor si je zaslužila.
- Ktere duše pridejo v vice? Tiste duše, ki se v malih grehah s tega svetá ločijo, in ki se na tem svetu svojih grehov še niso dosti spokorile.
- Ktere duše pridejo v pekel? Tiste duše, ktere se v smertnem grehu s tega svetá ločijo.
- Ktere duše pridejo v nebesa? Tiste duše, ktere se v gnadi Božji od telesa ločijo, ki so popolnoma čiste, ali ki so se za svoje grehe že popolnoma spokorile.
- Dokléj ostanejo duše v vicah? Dokler se popolnoma ne očistijo.

Kakó moremo dušam v vicah pomagati?

- 1) Z daritvijo svete maše, 2) z molitvijo,
- 3) z drugimi dobrimi déli, 4) z odpustki.

Môli posebno rad za duše v vicah, ker si same ne morejo pomagati; zlasti môli za duše svojih staršev, bratov in sester, prijatlov, učenikov in dobrotnikov. Duše, katerim iz vic pomagaš, ti bodo vedno hvaležne in bodo pri Bógu zate prosile.

Kaj se bo zgodilo sodnji dan z našimi trupli? Jezus Kristus bo vse mertve zopet obudil; trupla vsih ljudi bodo iz zemlje vstale in se s svojimi dušami zopet sklenile.

Kakošne bodo naše telesa po vstajenji? Telesa pravičnih bodo sprelepe, duhovne, Jezusovemu častitljivemu telesu podobne; telesa hudobnih bodo pa gerde in ostudne, v večni ogenj namenjene.

Kaj bo pa po vstajenji? Po vstajenji bo očitna, poslednja sodba.

Kdo nas bo sodil? Jezus Kristus, ki nas je odrešil, nas bo tudi sodil z veliko častjo in oblastjo, ter vsim očitno oznanil, kaj smo dobrega ali hudega storili, in kaj smo si zaslužili.

Kam nas bo Jezus obsodil poslednji dan? Pravične v večno življenje, v nebеса, — hudobne pa v večno pogubljenje, v pekel.

Kaj so nebеса? Nebesa so srečno prebivališče svetnikov, kjer se Bog svojim zvestim slu-

žabnikom z obličja v obličje razodeva, in je on sam vekomej njih neizrečeno veliko plačilo.

Kaj je pekel? Pekel je strašni, nesrečni kraj, kjer pogubljeni večne kazni terpé.

Kaj nam je potreba večkrat premišljevati? Štiri poslednje reči: smert, sodbo, pekel, nebesa. V svetem pismu nas sveti Duh opominja rekoč: „V vsih svojih delih se spominjaj svojih poslednjih reči, in vekomej ne boš grešil“. (Sir. 7, 40.)

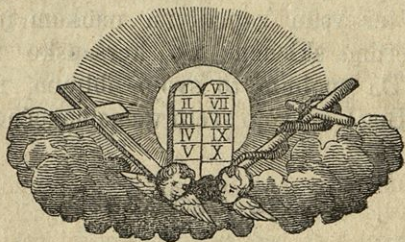
Kadar človek umerje, gre duša k sodbi na Božjo pravico prejet in uživat, kar si je zaslužila. Truplo pokopljejo v zemljo, in červički ga snéjo — na morji tudi v vodo potopijo, in morske ribe ga požrejo. Tako je konec vsih ljudi na tem svetu, in tudi z nami bo taka. — —

Prišel bo sodnji dan, čudna trobenta Božje moči bo zabučala. Zemlja in morje bota dala trupla svoje nazaj. Dale bodo nebesa pa tudi pekel duše nazaj, in vsaka se bo ob vstajenji s svojim oživiljenem častitljivem ali pa peklenskem telesom združila. Kako čudno bo to, pa tudi strašno!

Angelji bodo odbrali hudobne od pravičnih, in postavili na sodbo, pravične na desno, hudobne na levo stran. Prikazalo se bo znamenje svetega križa na nebu, in za njim bo prišel Jezus z veliko častjo in oblastjo v sredi angeljev sodit vse ljudi. — Pogubljeni se bodo bali in vsi prestrašeni vpili: »Goré, padite na nas! Hribi, pokrite nas!« — Pravični pa se bodo veselili rekoč: »Hvaljen bodi, ki pride v imenu Gospodovem!« — — Vsak bo vidil pregrehe vsega svetá, in ves svet bo gledal pregrehe vsakega. Svetile pa se bodo svete čednosti in dobre dela pred

vsem svetom. Vse skrivno bo razodeto. Ne bo mogoče se skriti, ne kaj utajiti. Strah in grôza bo za nespokorjene grešnike, pa tudi veselje za pravične! — Kristus poreče pravičnim: »Pridite vi izvoljeni mojega Očeta, in prejmite kraljestvo vam pripravljeno od začetka svetá!« — Hudobnim poreče: »Poberite se spred mene, vi prekleti, v večni ogenj, ki je hudiču in njegovi druhali pripravljen!« — In hudobni pojdejo v večno terpljenje, pravični pa v večno veselje. — Kam pojdemo mi?!

Oh, otrôci! — mladenči! — deklice! — možje! — žené! — živímo takó in skerbímo, da bomo vsi v družbi izvoljenih! — Premišljujmo velikokrat, posebno ob času skušnjave in posvetne zmotnjave to imenitno resnico: »Duša pogubljena — vse zgubljeno — za vselej zgubljeno!« ali pa to resnico: »Kratko posvetno veselje prinese večno terpljenje; kratko, voljno, bogoljubno terpljenje pa pripelje v večno veselje!«

Pristavek.

Ponovljenje kerstne obljube.

Verujem v Boga Očeta, Sina in svetega Duhá. Verujem v Jezusa Kristusa, edinorojenega Sina Božjega, kateri je Bog in človek skupaj, in kateri je človeški rod s svojim terpljenjem in svojo smertjo odrešil. Verujem vse, kar je Bog razodél, kar je Jezus Kristus učil, kar so apostelní oznanovali, in kar nam sveta katoliška Cerkev, v kateri hočem živeti in umreti, verovati zapoveduje. Verujem, da sem bil pri svetem kerstu po Jezusovem neskončnem zasluženji od svojih grehov očišen, sem otrók Božji in dedič večnega življenja postál. Sedaj pa se vnovič odpovém hudiču, napuhu, vsemu hudobnemu djanju, vsim grehom, ter vsim zapeljivim naukom in šegam svetá. Terdno sklenem, po keršansko živeti in umreti. Da spolnim to svojo obljubo, me podpiraj, o Bog! s svojo sveto vsegamogočno gnado. Amen.

Božje čednosti.

Djanje vere.

Verujem v tebe, pravi trojedini Bog, Oče, Sin in sveti Duh! kateri si vse stvaril, kateri vse ohranjuješ in vladaš, kateri dóbro plačuješ in hudo

kaznuješ. Verujem, da se je Sin Božji včlovečil, da nas je s svojo smertjo na križu odrešil, in da nas sveti Duh s svojo gnado posvečuje. Vêrujem in terdim vse, kar si ti, o Bog! razodel, kar je Jezus Kristus učil, kar so aposteljni oznanovali, in kar nam sveta, rimska, katoliška Cerkv zapoveduje verovati. Vse to vérujem, ker si ti, o Bog! večna in neskončna resnica in modrost, ki ne moreš ne goljufati ne goljufan biti. O Bog! pomnóži mojo vero.

Djanje upanja.

Upam in se zanesem na tvojo neskončno dobroto in milost, o Bog! da mi boš po neskončnem zasluženji svojega edinorojenega Sina Jezusa Kristusa v tem življenji spoznanje, pravo obžalovanje in odpušenje mojih grehov, po smerti pa večno zveličanje dal in dodelil, tebe z obličja v obličje gledati, ljubiti in brez konca vživati. Upam tudi od tebe potrebne pomoči, vse to doseči. Upam to od tebe, ker si ti to obljubil, kateri si vsegamogočen, zvest, neskončno dobrotljiv in usmiljen. O Bog! poterdi moje upanje.

Djanje ljubezni.

O moj Bog! ljubim te iz vsega svojega serca čez vse, ker si nar večji dobrotar, neskončno popolnoma in vse ljubezni vreden; ljubim te tudi zato, ker si do mene in do vseh stvari neskončno dobrotljiv. Želim iz vsega serca, da

bi te ravno tako ljubil, kakor so te tvoji nar zvestejši služabniki ljubili in te še ljubijo. Z njih ljubeznijo sklenem svojo nepopolno ljubezen; povikšaj jo v meni, o dobrotljivi Gospod! bolj in bolj. Ker te tedaj resnično in iz serca ljubiti želim in si to terdno prizadevam, mi je iz serca žal, da sem tebe, svojo neskončno dobroto, katero čez vse ljubim, tebe, svojega stvarnika, odrešenika in posvečevavca, razserdil. Žal mi je, da sem grešil, da sem tebe, svojega vsegamogočnega Gospoda, svojega nar boljšega Očeta razžalil. Terdno sklenem, vse grehe in vse grešne priložnosti zapustiti, storjene grehe bolj in bolj obžalovati, in nikdar več zoper tvojo sveto voljo ne ravnati. Sprejmi me spet za svojega otroka, in dodéli mi gnado, ta svoj sklep dopolniti. Prosim te po neskončnem zasluženji tvojega Božjega Sina, našega Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa. Amen.

Čast bodi Bogu Očetu in Sinu in svetemu Duhu. Kakor je bila v začetku, tudi sedaj in vselej in vekomaj. Amen.

Kratki zdihljeji: „Presveto Serce Jezusovo, usmili se nas!“ (100 dni odpustk. Pij IX. 26. rožn. 1867.) — „Naša ljuba Gospá presvetega Sercá, prôsi za nas Bogá!“ (100 dni odp. Pij IX. 26. rožn. 1867.) „Sveti Jožef! prijatel presvetega Serca Jezusovega, prôsi za nas!“ (100 dni odp. Pij IX. 3. rožn. 1874.)

Nebésa.

(Pesem.)

1.

Kamo se vzdigajo vse naše želje?
 Kamo obračajo naše oči?
 Kamo gre pravega serca veselje?
 Kamo popotnik domú si želí?
 Tje, k' se velika noč večno obhaja —
 V večni tam spómladi svetega raja.

2.

Kamo, Marija! si ti se podala?
 Mati izvoljena, kamo si šla?
 Kje si, Kraljica nebeška, ostala?
 Kje si zdaj, vsmiljena Mati, domá?
 Tamkaj pri Jezusu v časti Očeta;
 Tje si povzdignjena, Mati presveta!

3.

Kamo so Jezusa zvesti učenci,
 Oni prelepa svitloba svetá?
 Kamo so toliko serčni mučenci?
 Kje se jim krona premage zdaj dá?
 Tamkej pri Jagnjetu večno živijo,
 V Sijonu svetem se tam veselijo.

4.

Kamo so Jezusa čiste neveste?
 Sveti možjé in žené kamo so?
 Kamo so duše spokorne in zveste?
 Kje njih gostija izvoljena bo?
 Tamo v nebesih, kjer Jezus kraljuje,
 Pa vse služabnike svoje plačuje.

5.

Srečna dežela! oh nas tudi vzemi,
 Kdar od svetá bomo vzeli slovó;
 Družba nebeška, oh ti nas objemi,
 Tákrat podaj nam prijazno rokó!
 Oh kàk veselo bo tamkaj prebivat' —
 Sladko nebeško veselje zavživat'!

6.

Zopet se bomo v nebesih poznali,
 Zopet pravični pozdrávljali se,
 Srečo vošili si, hvalo dajali;
 Polno veselja bo naše sercé.
 Bodi pozdravljena, srečna dežela!
 Oh da bi vse nas med svoje sprejela!

Slomšek.

KAZALO.

	Stran
Ogovor	III
Perva šola.	
Od spoznanja Božjega	7
Druga šola.	
Od presvete Trojice	10
Tretja šola.	
Od stvarjenja	15
Četerta šola.	
Od nauka Jezusovega	21
Peta šola.	
Od Jezusove smerti	27
Šesta šola.	
Od Boga svetega Duha	35

Sedma šola.

*Kratka sostava vsega nauka Jezusovega, zlasti v pripravljanje
za svete Zakramente.*

	Stran
A. Od vére	42
B. Od upanja	45
C. Od ljubezni	49
D. Od svete maše	52
E. Od zakramenta svetega kersta	54
F. Od zakramenta svete birme	57
G. Od zakramenta svete pokore	60
H. Od zakramenta presvetega Rešnjega Telesa	70
J. Od zakramenta svetega poslednjega olja	77
K. Od keršanske pravičnosti	80
L. Od štirih poslednjih reči	85

Pristavek.

Ponovljenje kerstne obljube	90
Božje čednosti	90
Nebesa (pesem)	93

